

Суд. бр. 1/46
15 јула 1946 год.

**DOKUMENT
SKRIVAN
70 GODINA**

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Федеративне Народне Републике Југославије, Војно веће, састављено од пуковника Михаила Ђорђевића, као претседатеља већа, и судија, потпуковника Милеје Лаковића и Михаила Јанковића, са секретаром поручником Тодором Попедићем, по кривичној ствари противу оптужених Драголуба-Драге Михаиловића и других ради кривичних дела из Закона о кривичним делима противу народа и државе и Закона о забрани квалитета националне, расне и верске криве и раздора, а на основу оптужнице Војног тужиоца Југословенске армије од 31 маја 1946 године и решења овог суда од 1 јуна 1946 године, одржао је у Београду главни јавни усмени претрес од 10 јуна до 11 јула 1946 године, на коме је оптужнику заступао заступник Војног тужиоца Југословенске армије пуковник Милош Милић, у присуству оптужених Драголуба-Драге Михаиловића кога брани Никола Ђоновић и Драгаш Јоксимовић адвокати из Београда; оптуженог Стевана Мозговића кога брани Рајко Атанацковић адвокат из Београда; оптуженог Туре Виловића кога брани Др. Милан Омиљус адвокат из Београда; оптуженог Радослава-Рада Радића кога брани Давар Бучетић адвокат из Београда; оптуженог Славозуба Врњачевића и оптуженог Милоша Глишића које брани Славко Радовић адвокат из Београда; оптуженог Драгомира-Драгог Јовановића и оптуженог Косте Куманудија које брани Савко Духинац адвокат из Београда; оптуженог Тамасија-Тасе Динића кога брани Др. Боголюб Јовановић адвокат из Београда; оптуженог Валибора Јонића кога брани Милан Илићковић адвокат из Београда; оптуженог Туре Докића кога брани Драголюб Јовановић адвокат из Београда; оптуженог Косте Муђићког кога брани Ђорђа Ђирић адвокат из Београда; оптуженог Бонка Павловића кога брани Слободан Суботић адвокат из Београда; оптуженог Давара-Лазе Марковића кога брани Александар Николић адвокат из Београда; а у отсуству оптуженог Младена Кујовића и оптуженог Ђазе Топаловића које брани Љубомир Радовановић адвокат из Београда, оптуженог Слободана Јовановића кога брани Милош Терзић адвокат из Београда; оптуженог Бождара Пурића и оптуженог Петра Ђилковића које брани Павло Милковић адвокат из Београда; оптуженог Момчила Нижића, кога брани Давид Алкалај адвокат из Београда; оптуженог Радоја Кичевића и оптуженог Милана Гавриловића које брани Слободан Суботић, адвокат из Београда; оптуженог Ђилана Кичевића и оптуженог Константина Ђотића које брани Драгутин Таскић адвокат из Београда па је по коначној речи заступника Војног тужиоца Југословенске армије да остаје при оптужници и тражи строгу и праведну казну за оптуженике и забрани речи бранилаца свих оптужених и

задње речи присутних оптуженика, сваког понаособ, да буду ослобођени или што блажије кажњени, донео и јавно изрекао 15 јула 1946 године следећу

ПРЕСУДУ

1/ Михаиловић Драгољуб-Дража, рођен 27 априла 1893 године у Ивањици, од оца Михаила и мајке Смиљане рођене Петровић, Србин, југословенски држављанин, ожењен, отац двоје деце, пре рата био пуковник бивше југословенске војске а у току окупације произведен у чин артиљеријског генерала, био министар војне избегличке владе и начелник штаба врховне команде тако-зване југословенске војске у отаџбини, сада у затвору;

2/ Др. Мољевић Стеван, рођен 5 јануара 1888 године у Рудом, од оца Јована и мајке Митре рођене Бабић, ожењен, отац двоје деце, Србин, југословенски држављанин, пре рата био адвокат у Ваља Луци а за време окупације био члан штаба врховне команде Драже Михаиловића, сада у затвору;

3/ Ђујовић Младен, рођен 5 јуна 1895 године у Београду, од оца Јеврема и мајке Данице, пре рата био адвокатски приправник у Београду, Србин, југословенски држављанин, отсутан, сада у иностранству;

4/ Др. Топаловић Ђивко, рођен 21 марта 1886 године у Ужицу, од оца Перисе и мајке Михаље, ожењен, адвокат у Београду, Србин, југословенски држављанин, отсутан, сада у иностранству;

5/ Виловић Ђуро, рођен 11 децембра 1889 године у Врелима, од оца Ђуре и мајке Симоне рођене Шашкић, Хрват, југословенски држављанин, по занимању књижевник и новинар, за време окупације био члан централног националног комитета организације Драже Михаиловића и претседник пропагандног одбора, сада у затвору;

6/ Радић Радослав-Раде, рођен 1890 године, у Јошавци, срез бавелучки, од оца Новака и мајке Стоје рођене Спасојевић, трговац, ожењен, отац троје деце, Србин, југословенски држављанин, за време окупације био четнички командант у Босни и члан централног националног комитета организације Драже Михаиловића, сада у затвору;

7/ Брабешевевић Славолуб, рођен 10 јануара 1905 године, у селу Кравици, срез сребрница, од оца Душана и мајке Данице, рођене Којић, бивши југословенски мајор, ожењен, отац једног детета, Србин, југословенски држављанин, последња функција: командант западне Босне организације Драже Михаиловића, сада у затвору;

8/ Глишић Милош, рођен 27 фебруара 1910 године у Ужичкој Пожеги, од оца Стојадина и мајке Станке, рођене Вогићевић, капетан бивше југословенске војске, Србин југословенски држављанин, ожењен, отац двоје деце, сада у затвору;

9/ Јовановић Слободан, рођен 21 новембра 1869 године, у Београду, од оца Владимира и мајке Јелене, нежењен, раније професор Београдског универзитета, за време рата и окупације потпретседник а касније претседник краљевске југословенске владе у иностранству и заступник

министра војног, отсутан, сада у иностранству;

10/ Др. Пурић Вождар, рођен 6 фебруара 1891 године у Београду, од оца Дуке и мајке Милице, ожењен, раније чиновник Министарства иностраних послова, а за време окупације био претседник југословенске владе у иностранству, отсутан, сада у иностранству;

11/ Др. Ђинчић Момчило, рођен 28 маја 1876 године у Јагоднини, од оца Арона и мајке Поле, ожењен, отац двоје деце, југословенски држављанин, за време рата и окупације био министар спољних послова у емигрантским владама, отсутан, сада у иностранству;

12/ Ђинковић Четер, рођен 23 јануара 1879 године у Неготину, од оца Раке и мајке Силе, нежењен, Србин, југословенски држављанин, пре рата био армиски генерал, а за време рата и окупације члан југословенске владе у иностранству, помоћник архивног команданта југословенске војске и једно време министар војни, отсутан, сада у иностранству;

13/ Кнежевић Радоје, рођен 12 августа 1901, у Страгарима, од оца Лазара и мајке Милете, рођене Вељковић, ожењен, отац двоје деце, Србин, југословенски држављанин, пре рата био професор у Београду, а за време окупације министар двора у иностранству, отсутан, сада у иностранству;

14/ Др. Гавриловић Милац, рођен 23 новембра 1882 године у Београду, од оца Уроша и мајке Агњиде, рођене Васић, ожењен, отац петоро деце, Србин, југословенски држављанин, пре рата био саветник посланства у пензији и амбасадор на страни, а за време окупације члан југословенске владе у иностранству, отсутан, сада у иностранству;

15/ Кнежевић Живан, рођен 15 јуна 1906 године у Врању, од оца Лазара и мајке Милете, рођене Вељковић, ожењен, Србин, југословенски држављанин, пре рата био мајор југословенске војске, а за време окупације шеф војног кабинета југословенске владе у иностранству и војни аташе код амбасадора Фотића, отсутан, сада у иностранству;

16/ Фотић Константин, рођен 17 фебруара 1891 године у Шапцу, ожењен, Србин, југословенски држављанин, пре рата био помоћник министра и министар на страни, а за време окупације амбасадор југословенске владе у Вашингтону, отсутан, сада у иностранству;

17/ Јовановић Драгомир-Драги, рођен 27 јула 1902 године у Пожаревцу, од оца Лубомира и мајке Вилме рођене Драшкоци, ожењен, отац једног детета, Србин, југословенски држављанин, пре рата био управник града Београда, а за време окупације управник града Београда, претседник општине града Београда, шеф српске државне безбедности и изванредни владин комесар за Београд и срезове Брачарски и Грочански, сада у затвору;

18/ Динчић Танаскије -Таса, стар 55 година, од оца Ђорђе и мајке Параскеве, рођене Јовановић, рођен у Вишу, Србин, југословенски држављанин, ожењен, без деце, пре рата био пешадиски пуковник бивше југословенске војске у пензији и бивши народни посланик, за време окупа-

kija bio izvanredni komesar za personalne poslove, pomoćnik komesara unutrašnjih poslova, ministar unutrašnjih poslova i ministar socijalne politike, sada u zatvoru;

19/ Jović Velibor, rođen 12 februara 1892 godine u selu Kraslu, sred srački, od oca Koste i majke Sofije rođene Velković, ožen, otac jednog deteta, Srbin, jugoslovenski državljanin, pre rata bio profesor vojne akademije i notniar, za vreme rata i okupacije bio komesar Ministarstva prosvete, a potom ministar prosvete u Nedelićevoj vladi, sada u zatvoru;

20/ Đokić Bura, rođen 1874 godine u Ušicu, od oca Lazara i majke Katarine rođene Čazarević, ožen, otac jednog deteta, Srbin jugoslovenski državljanin, pre rata bio armijski general u penziji i rezervi, a za vreme okupacije bio ministar saobraćaja u Nedelićevoj vladi od 3 oktobra 1941 godine do kraja, sada u zatvoru;

21/ Mušićki Kosta, rođen 7 aprila 1897 godine, u Slavonском Броду, od oca Milana i majke Jelene rođene Mikhalović, ožen, otac dvoje dece, Srbin, jugoslovenski državljanin, aktivni inžinјерски пуковник бивше југословенске војске, за време рата био командант српског добровољачког корпуса и као такав проглашен за генерала, сада у затвору;

22/ Čalović Boško, rođen 7 aprila 1892 godine, u Jaјcu, Bosna, od oca Vučevića i majke Katarine rođene Antres, ožen, otac dvoje dece, Srbin, jugoslovenski državljanin, pre rata bio zapovednik državne policijske straze u Zagrebu, za vreme okupacije bio pomoćnik komandanta srpske državne straze i državni potsekretar Nedelićevе vlade, sada u zatvoru;

23/ Dr. Merković Lazar-Laza rođen 21 septembra 1882 godine, u Beogradu, od oca Petra i Majke Stane rođene Petrović, udovac, otac jednog deteta, Srbin, jugoslovenski državljanin, ministar u penziji, sada u zatvoru i

24/ Dr. Kumanudi Kosta, rođen 1874 godine, u Beogradu, od oca Dimitrija i majke Binje, rođene Holcer, ožen, otac troje dece, Srbin, jugoslovenski državljanin, ministar u penziji, sada u zatvoru.

К р и в и с у:

што су у току надчовачанске борбе коју су народи југославије од 1941 до 1945 године у одбрани своје слободе и независности и за свој опстанак водили противу хитлеровске Немачке, фашистичке Италије и њихових сателита, ступили и за све време рата и непријатељске окупације одржавали политичку и војну сарадају са окупатором ради заједничког угушавања општенародног устанка и подржавања окупације како би уз помоћ окупатора успоставили режим противнародне диктатуре и националног угушавања те су на тај начин у најсудбоносијем раздобљу историје

naroda Jugoslavije izvršili zločin izdaje naroda i otadžbine; što su zajedno sa okupatorom u ostvarivanju imperijalističkog plana okupatora o porobljavanju i istrebljavanju naroda Jugoslavije organizovali, naređivali i izvršavali ili potstrekivali na izvršavanje nebrojenih zločina nad narodom; ubijanje i predaвање ратника okupatoru, masovna ubistva i pokolje, hapšenja, mučenja, odvođenje u koncentracijske logore i na prisilni rad u korist okupatora, prinudnu mobilizaciju, paveljno pješčku i uništavanje jazine i privatne imovine, silovanja i druge ratne zločine, usled čega nose odgovornost za smrt i stradanje stotina hiljada ljudi, žena i djece.

И то: оптужени Михаиловић Драгољуб-Дрежа:

1/ Што је од почетка друге половине 1941 године па за све време рата и непријатељске окупације организовао и руководио оружане четничке формације познате под именом "четници Драге Михаиловића" и такозване "Југословенске војске у отаџбини" које су имале за циљ да оружаном акцијом и вршењем терора у саради са окупатором подрже окупацију и угуше оружане устанак и ослободилачку борбу српског и осталих народа Југославије;

2/ Што је ради угушавања народноослободилачке борбе народа Југославије и подржавања окупације од самог почетка своје противнародне делатности ступио у везу са окупаторским командантима и властима; спроводио кроз све време рата све до саме капитулације хитлеровске Немачке активну политичку и војну сарадњу са свима окупаторима; склапао, сам или преко подређених команданата и агената, споразуме и уговоре за вођење заједничке борбе против своје отаџбине; примио од окупатора наоружавање, из спрему, храну и другу помоћ за своје четничке јединице; стављао своје јединице под команду окупатора за извођење ратних операција против Народноослободилачке војске; одобравао својим командантима да се са својим одредима "лагаливују" код окупатора, то јест ступе у отворену службу окупатора, а неким четничким јединицама да ступе под непосредну команду окупатора под именом "антикомунистичка доброволачка милиција", тако да су сви наведени подређени команданти и јединице по његовим директивама и наређењима за све време рата заједно са фашистичким окупаторским јединицама изводили војне операције против народних оружаних снага и вршили злочине и терор над народом;

3/ Што је од самог почетка своје издајничке делатности ступио у везу са Недићем и другим квислинзима отвореним slugama окупатора у циљу да одржи окупацију и обједини све издајничке снаге против ослободилачке борбе народа Југославије; давао директиве својим командантима да склапају споразуме и да сарађују са устанима уз признање суверенитета такозване "независне државе Хрватске" и уз полагање заклетве на верност "кнезину, организатору масовних покова српског и хрватског народа";

4/ Што је у истом циљу, прихватајући од окупатора лажну парољу борбе против комунизма извао за тим да борбу наших народа скрене са пута

прониклоослободилачке борбе на пут грађанског рата, па је под паролом рбе против комуниста са својим четницима убијао родољубе, који су на било ји начин помагали и одобравали борбу против окупатора;

5/ Што је, под лажним паролима "заштите српства" и "спасавана српских глава", којим паролана је и квислинг Недић оправдавао окупацију, разбијао јединство српског народа у борби против окупатора и наметао му ратуобилачку борбу, у којој су његови четници побили десетине хиљада рба;

6/ Што је, у складу с политиком окупатора, као претставник свих ротивнародних и антидемократских елемената у циљу разбијања братства и еднства народа Југославије и успостављања националног угњетавања распињао националну и верску мржњу и раздор међу народима Југославије, услед чега су његове четничке bande извршиле масовне покоље хрватског, муслиманског као и српског становништва које није прихватило окупацију;

7/ Што је, заједно са избегличком владом у којој је био министар, радио у народу пропаганду, да није време за борбу против окупатора док е јаче савезничке снаге не искрдају на Балкан, односно док Немачка не иде пред капитулацијом, чиме је подржавао окупацију и слабио ратни напор Југославије, као и заједнички фронт савезничких држава против хитлеровске Немачке и њених сателита и

8/ Што је, доследан својој издајничкој делатности спровођеној за све време рата и окупације, пред коначно ослобођење земље од окупатора, пошто је политички и војнички био разбијен, организовао терористичке bande и групе као једино преостало му средство, уз помоћ Гестапоа организовао школе за терористе, па је изучене и наоружане терористе укључио да врше диверзије, саботаже и атентате, што су ове групе и извршиле, а појединим својим командантима наређивао да такође пређу на вршење терористичких аката, како би у последњој фази борбе помогао окупатору који се повлачио из наше земље и како би угрозио нови уставни демократски поредак у Федеративној Народној Републици Југославији.

Па је тако:

а/ Августа 1941 године, како се био споразумео са претставницима Београдског партизанског одреда да се четници и партизани не нападају, напав мучки и изненада један вод Београдског партизанског одреда у селу Плањинци /недалеко од Мионице/ у коме је нападу оптукени Михаиловић лично командовао четницима, који су том приликом убили два партизана, неколико ранили, а неколико заробили;

б/ У време када је букиао устанак у Србији и када су устаници почели ослобађати градове успоставио везу са издајником Миланом Недићем и по његовом позиву упутио му у Београд своју делегацију на челу са мајором Александром Мишићем са овлашћењем да закључе споразум са Недићем

у заједничкој борби за угушање народног устанка у Србији. Делегација оптуженог Михаиловића после преговора, који су трајали од 29 августа до 5 септембра 1941 године, закључила је са Недићем споразум: да Недић, односно Недићева влада и оптужени Михаиловић сарађују у борби против партизана у циљу њиховог уништења; да Недић одмах изда немачку помоћ организацији оптуженог Михаиловића; да Недић одреди одмах официра за везу који ће бити стално при штабу оптуженог Михаиловића; да Недић издејствује код Немаца да не гоне оптуженог Михаиловића и његове четнике; и да после формирања Недићевих оружанских одреда изведе заједнички оперативни план за чишћење Србије од партизана. По овом споразуму делегација оптуженог Михаиловића примила је од Недића немачку помоћ, а Михаиловићев официр за везу код Недића, Пипан, половином септембра 1941 године повео је са собом у штаб оптуженог Михаиловића помоћника команданта Недићеве канцеларије, потпуковника Марка Олујевића, који је од Недића био одређен за официра за везу при штабу оптуженог Михаиловића и носио са собом Недићев оперативни план за заједничко чишћење партизана из Србије. Такође је Недић надејствовао преко немачке команде генерала Данкелмана да Немци не прогоне четнике оптуженог Михаиловића;

в/ Вршећи припреме за општи напад на партизанае оптужени Михаиловић је: примио под своју команду већи број војвода Косте Џећанца који су се били ставили отворено у службу немачких окупатора, као на пример Будимира Черског, Јована Шкавовића, Николу Калабића, Воку Јаворског и друге; наредио својим командантима Милошу Плишићу и Вучку Игњатовићу да одмах после ослобођења Пожеге од Немаца, у септембру 1941 године, нападну партизанае у Пожеги и да је заузму од партизана; својим ставом непријатељства и подозрења према партизанима изведе свога официра Игњатовића и његов четнички одред у Пожегу да разоружају партизанске курире и мање партизанске групе, да заустављају возове који су ишли од Чаčka у Ужице са транспортима хита за исхрану становништва, да отимају транспортне оружја и муницију које је из Ужице било упућивано на фронт борцима који су водили крваве бојеве са Немцима, да скину с воза команданта Првог шумадијског партизанског одреда Милана Благојевића, који се из Ужице враћао на фронт иза Рудника, и да га после зворског мучења убију.

Пошто је већ извршено било потребне припреме за општи напад на партизанае, а у складу са поруком коју му је англиски капетан Хадсон пренео од својих надлежних, која је гласила: "Да Југословени има да се боре за Југославију, а да се борба претвори у побуну комуниста за совјетску Русију", оптужени Михаиловић је прекршио споразум о заједничкој борби четника и партизана против окупатора и њихових домаћих слугу закључен октобра 1941 године са командантом Народноослободилачких партизанских одреда Југославије Титом и 1 новембра 1941 године издао наређење командантима свих својих одреда да повуку са фронта према Немцима све одреде и да пређу у општи напад на партизанае. Извршавајући ово наређење

svi njegovi odredi u Srbiji napustili su frontove prema Nemcima otvarajući slobodan put nemačkim snagama za prodor na oslobođenu teritoriju, i prešli u opšti napad na partizane, a to: u noći između 1 i 2. novembra 1941. godine četnici pod komandom Glišića i Igratovića napali su na Uziće na položajima zvanim Trešavica /svaka nekoliko kilometara udaljeno od Uzića/; u noći između 1 i 2. novembra 1941. godine napao je iznenada na Ivanicu Boža Javorac /koji se bio stavio pod komandu Glišića i Igratovića/; 6. novembra 1941. godine četnici koji su se nekoliko dana ranije povukli sa fronta kod Kraleva, napali su podmužlo i iznenadno prvo na partizansku tenkovsku jedinicu i partizansku artiljeriju i uništili posadu, a zatim napali na Čačak; četnički odred kapetana Drag. Razića izvršio je drugi napad na Uziće; četnički odred kapetana Nanka i poručnika Boje Popovića napao je na Kodubarski partizanski batalion na položajima kod Vazeva, koji je na tom položaju vodio borbu protiv Nemaca;

г/ После слома четничког напада на партизана оптужени Михаиловић је продукао борбу против партизана охрабрен радосемским јама југословенске избегличке владе која је још у јулу четничког напада на партизана објављивала да је оптужени Михаиловић једина овлашћени претставник краља и избегличке владе у окупираној земљи и да све снаге које се боре морају да ставе под његову команду. После тога оптужени Михаиловић, по једнодушној одлуци читавог свог штаба, отишао са својим официрима, мајором Александром Мишићем, пуковником Браниславом Панчићем и капетаном Менадом Митровићем у село Дивце /десет километара од Вазева/, и у једној кафанској састао се са претставницима Немца: Начелником штаба немачког војног заповедника за Србију официром Гестапоа капетаном др. Јозефом Метлом и још неколико немачких официра. Састанак је одржан у највећој тајности под заштитом немачких борних кола и великог броја немачких војника. О овом састанку оптужени Михаиловић је преко сиглоске обавештајне службе обавестио радиограном избегличку владу.

д/ 20. новембра 1941. године оптужени Михаиловић је преко својих претставника са претставницима Врховног штаба и партизанских одреда Југославије закључно споразум о примирју и обавезио се да води борбу против окупатора у земљи у сарадњи са партизанима, па је и тај споразум потписао и у најтежој фази борбе у току Прве непријатељске офанзиве против ослобођене територије у Србији, која је почела 23. новембра 1941. године, наредио својим командантима да не ступају у борбу са Немцима;

џ/ После повлачења главних партизанских снага из Србије оптужени Михаиловић је на конференцији команданата, одржаној 30. новембра 1941. године на Рањкој Гори, издао наређење својим командантима да се легализују код окупатора, то јест да отворено и јавно ступе у службу Немца. На основу овог наређења ступили су у службу Немца са својим одредима команданти оптуженог Михаиловића, а то поручник Раковић Вредраг у Чачку, Глишић и Игртловић у Пожеги, Пантелић у Лозници, Јаворовић

Бизан у Београдском округу, Рајковић Боривоје и Младеновић, капетан у Кошарчићу, капетан Митић, Матић, Вудимир Црски, Шкавовић Јован, Ђуровић Машан и други. Сви легализовани одреди са својим командантима истовремено су и даље признавали оптуженог Михаиловића као свог команданта и од њега primalи наређења, а од Немаца primalи оружје, храну и одећу, и заједно са Немцима учествовали у операцијама против преосталих партизанских одреда у Србији и хватали и убијали родољубе који су помагали ослободилачку борбу српског народа.

Спроводећи у дело закључени споразум са Недићем о заједничкој борби против партизана оптужени Михаиловић је успоставио везе са већим бројем Недићевих команданата, Миланом Калабићем, Радованом Стојановићем и другима, који су заједно с њим, и извршујући велова наређења, водили борбе против партизана у Србији у току зиме 1941-1942 године и пролећа 1942 године;

в/ Већ 1941 године пошто је избио народни устанак у Србији и ступио у опрегу са немачким окупатором оптужени Михаиловић приступи организацији четничких одреда у осталим земљама и крајевима Југославије.

Тако је: месеца децембра 1941 године оптужени Михаиловић упутио у Црну Гору своје официре Миливоја Недезковића и Перкинека са задатком да успоставе везу са четничким командантима у Црној Гори и Санџаку генералом Ђавлом Ђукиновићем, пуковником Бајом Станишићем, мајором Борћем Лашићем и капетаном Павлом Ђуришићем и да им пренесу велова упутства за борбу против партизана. Сви четнички команданти су крајем 1941 године организовали, уз пуку помоћ италијанског окупатора, своје одреде и заједно са њима учествовали у борбама против партизана примећујући од Италијана оружје, храну, а нека и плате;

У Санџаку оптужени Михаиловић је успео крајем 1941 године да стави под своју команду санџачке четничке одреде који су се у исто време били ставили отворено у службу Италијана и учествовали у борбама против партизана и то још од новембра 1941 године.

У јесен 1941 године оптужени Михаиловић је упутио у Босну и Херцеговину, ради организовања четника, своје официре мајора Бошка Тодоровића, поручника Мутимира Петковића, капетана Сергија Михаиловића, поручника Комчиловића и друге, поред канцармериског мајора Јевимира Дангића кога је био упутио у Источну Босну још у време народног устанка у Србији. Оптужени Михаиловић је мајора Бошка Тодоровића поставио за команданта "Источне Босне и Херцеговине", а овај је по доласку на терен закључио писмени споразум о сарадњи четника и италијанских окупатора у борби против партизана.

Командант оптуженог Михаиловића у Источној Босни Јевимир Дангић, по доласку на терен развија јединство четника и партизана у борби против Немаца и усташа, прогнана Немца на ослобођену територију, а пошто

у партизани зауставили Немце и успели очувати знатан део слободне територије, Дакић се повезује са гестаповцем капетаном Матком у Бази Кошичачи и после повезивања одлази у Београд са знањем и одобрењем оптуженог Михаиловића ради тражења помоћи од Немаца и Недића за борбу против партизана у Источној Босни;

Истовремено локални четнички команданти у источној Босни, Поп Саво Божић, Џејетин Тодић и други, који су се ставили под команду официра оптуженог Михаиловића, капетана Ракића, који је децембра 1941 године прешао у Источну Босну, склопили су споразуме са усташким властима о сарадњи у циљу уништења партизана и заједно са усташама водили борбе против партизана у Источној Босни;

У току 1941 године командант оптуженог Михаиловића Илија Трифуновић-Бирчанин уз помоћ италијанских окупатора основао је четничке одреде у Западној Босни и Лици, а затим у Далмацији, који су у најтежој сарадњи са Италијанима такође водили борбе против партизана. Знатан део четника као посебне формације, познате под именом "добровољачка антикомунистичка милиција" /ДВАК/- Милиција волонтера антикомуниста/ ставио је под директну команду Италијана, а чији је главни задатак био уништење антифашиста у Далмацији;

У Словенији Михаиловић је упutio, у овом периоду свог официра мајора Карла Новака, који је у сарадњи са окупаторима и кривоверном белом гардом организовао словеначке четнике познате под називом "Плава гарда". Иако малобројне јединице оптуженог Михаиловића у Словенији под командом мајора Новака сарађивале су отворено са окупатором и словеначком кривоверном белом гардом.

Крајем 1941 и почетком 1942 године распламсао се општи народни устанак у Црној Гори, Источној Босни и Санџаку. Следећући линију надаје, а у намери да угуши народни устанак у овим крајевима, оптужени Михаиловић у мају 1942 године прелази из Србије на планину Златар, а одатле у Црну Гору и непосредно руководи операцијама четничких јединица под командом Милоша Глишића и Вучка Игњатовића из Србије, Чете Ваховића из Источне Босне, Влаха Ђукановића, Павла Ђуришића, Борђе Ђакића, Квана Ружића, Баје Станишића, Јакова Јововића и Сима Мијушковића из Црне Горе и легализованих одреда Николе Војовића, Вука Калантовића, "војводе Крћића и Рада Корде, које су четничке јединице заједно са Италијанима тада учествовале у Трећој непријатељској офанзиви против партизанских јединица у Црној Гори и Санџаку. У овој офанзиви све поменуте четничке јединице под командом оптуженог Михаиловића примале су од Италијана оружје, муницију и храну, а јединице Михаиловићевог команданта Влаха Ђукановића примале су поред овога и плату. Током операције Италијани су превозили четничке јединице својим превозним средствима са сектора на сектор

а четнички команданти, па и чланови врховне команде оптуженог Михаиловића превозили су се аутомобилима кроз италијанске гарнизоне. Сви оптужени Михаиловић са својим штабом сматрао се у непосредној близини италијанских гарнизона. После тежких и упорних бојева са Италијанцима и четницима нарочито на секторима Сивајевина, Камени Гора-Досаница, Бишкић-Голубја, Бишкић-Травник, Орловац и Рат и мучног четничког напада на партизанску болницу и Пету ударну пригледу у Ђураву, партизанске снаге под притиском италијанских дивизија, а захваљујући издаји четника оптуженог Михаиловића, биле су принуђене да се повуку са слободне територије Црне Горе, Санџака, "сточне Босне и Херцеговине у Западну и Централну Босну;

3/ Пошто су партизани били принуђени да напусте слободну територију у Црној Гори, Санџаку, "сточној Босни и Херцеговини, четници оптуженог Михаиловића продубили су своју сарадњу са италијанским окупатором и заједно са њиме завели и спроводили систем страха владе над народом на тој територији. У непосредној близини Колашина, у коме командант оптуженог Михаиловића Павле Ђуришић дочекује и поддржава ратног злочинца италијанског генерала Пирција Виролија, гувернера Црне Горе, а четници оптуженог Михаиловића коју и вођају црногорске родоубе, оптужени Михаиловић са својим штабом из Липова руководи четничким акцијама на уништавању народног устанка, подржан од енглеског мајора Хедсона, који у то време тражи од оптуженог Михаиловића да се "састане са капетаном Ђуришићем и пуковником Станишићем и осталим вођама који су се тако успешно борили против комуниста и ослободили своје крајеве од њих" и какав помоћан материјално и политички од емигрантске владе у Лондону.

и/ После неуспешног покушаја да заједничким борбама са Италијанцима, Немцима и усташама у јесен 1942 године разбије партизанске снаге на Динари и Западној и Централној Босни, оптужени Михаиловић је, потстрекаван од енглеског пуковника Бабија да треба уништити партизанске снаге и партизанску слободну територију пре него што дође до искрцавања савезника на Балкан, преступно брижљиво извршава припрема за учествовање четничких јединица у Четвртој непријатељској офанзиви па је лично сачинио и планирао операција за учествовање четника у овој офанзиви.

Немачки и италијански окупатор, опекливи значај ослободилачког устанка народа Југославије са ослободилачку борбу народа поробљене Европе и опасност за своје планиране операција у Северној Африци и на Блиском Истоку, одлучио је да коначно и потпуно уништи устанак у Југославији. У ту сврху врховна немачка и италијанска команда стварају јединствени план за извођење заједничких операција у претотојевој Четвртој непријатељској офанзиви и одређују за те операције следеће

јединице.

а/ немачке: 7 СС "Приц Еуген" дивизију, 369 пешадску дивизију, 717 коначку дивизију и 718 пешадску дивизију и друге специјалне јединице моторизоване, тенковске, артилериске, авиацију; б/ италијанске дивизије: "Ломбардију", "Ре", "Сасари", "Мурџе" и "Тауринензе"; в/ усташке другове, домобранске јединице и одреде милиције. Оптузени Михаиловић пошто је завршио припреме одреда је за учествовање у овим операцијама следеће четничке јединице: први корпус мајора Бјелца са 2000 четника, други корпус попа Ђукића са 2000 четника, трећи корпус мајора Баховића са 3000 четника, 600 четника под командом Новака Миловића, 5000 четника под командом Ваја Станковића, 3000 четника под командом Боре Митрановића и 5000 четника под командом Павла Ђуришића.

Главне операције у Четвртој непријатељској офанзиви развиле су се у промену од 15 јануара до половине априла 1943 године, а на територији од реке Купе преко реке Неретве, где се у делу Неретве одиграла чувена "битка за равнике", па све до реке Дрине. У овим операцијама су заједнички учествовале напред наведени немачке, италијанске, Павелићеве и четничке јединице оптузеног Михаиловића, које су од окупатора примале оружје, муницију, храну и бале потпомагање окупаторском артилеријом, авијацијом и тенковима. Четничким јединицама командовао је оптузени Михаиловић преко мајора Остојића, а и непосредно. У завршној фази операције на реци Дрини оптузени Михаиловић је командовао и извесним деловима италијанске дивизије "Тауринензе". У овој офанзиви окупаторске и четничке јединице извршиле су паљење и пустошење читавих крајева и масовно истребљење цивилног становништва, које се са својом народном војском повлачило испред непријатеља;

ј/ У време трајања Четврте непријатељске офанзиве на територији од Купе преко Неретве до Дрине, четници оптузеног Михаиловића су по неговим директивама и на осталим подручјима широм Југославије водили заједничке борбе са окупатором и домаћим квислинзима против Народноослободилачке војске и партизанских одреда Југославије. Тако су у Србији четници оптузеног Михаиловића под командом Предрага Раковића, Звонимира Вучковића и других заједно са Немцима, Недићевим и Ђотићевим одредима, бугарским окупационим јединицама и јединицама руског белоградистичког корпуса учествовали у заједничким борбама противу партизана. По директивама и са одобрењем оптузеног Михаиловића четнички одреди у Босни склањали су неке споразуме са Немцима и усташама, у Словенији са словеначком белом гардом о сарадању, а после капитулације Италије у септембру 1943 године четнички одреди оптузеног Михаиловића широм читаве земље ступили су потпуно под заштиту Немца и у отворену сарадању са њима и примали од њих наредбе, оружје, муницију и осталу војну опрему;

к/ Примајући материјалну помоћ и директиве од емигрантских влада, да се по сваку цену војнички одржи, као и поруку енглеског генерала Мастерсона да што пре ликвидира комунисте и да ће потом настати повољније стање за четнике и да ће Енглези променити своје државе, своју пропаганду и своју политику према оптуженом Михаиловићу, оптужени Михаиловић је за све време од лета 1943 године до завршетка рата одржао низ састанака и ступао у вези са претставницима немачке команде у Југославији са домаћим издајницима Недићем, Швабелићем и Јотићем и реакционарним елементима у Хрватској ради настављања борбе противу ослободилачког покрета народа Југославије.

Тако су по наређењу оптуженог Михаиловића у току априла и маја 1944 године одржани састанци између Михаиловићевог команданта у Србији генерала Трифуновића, оптуженог Топаловића Ђавка и капетана Раковића с једне стране, и гестаповца Штеркера, Милана Анџковића, Дмитрија Ђотића, Илије Михаиловића, с друге стране у селима Вранићу, Трбушани и Врђани, на којима је састанцима дошло до споразума о вођењу заједничких операција противу партизана и лиферовану оружја четницима од стране Немаца. Поред својих команданата оптужени Михаиловић се лично састаје око 20 августа 1944 године у селу Рањани код Косјерића са Миланом Недићем и оптуженим Драгомирком Јовановићем, на ком је састанку склопљен споразум : да Недић оптуженом Михаиловићу даје месечно посто милиона динара новчане помоћи, да Недић преузме на себе обавезу да се оптуженом Михаиловићу од Немаца квалификује 30.000 пушака, 3 милиона пушчаних и митраљоских метака, да Недић квалификује оптуженом Михаиловићу униформе и обућу, да ће Недић у циљу координације акције против Народноослободилачке војске, уколико дозволе Немци, ставити своје оружане формације под команду оптуженог Михаиловића и да оптужени Михаиловић гарантује Недићу да се оружје неће употребити противу Немаца; поред овога оптужени Михаиловић се лично састаје са шефом управног стаба немачког војног заповедника за Србију Нојбахером у селу Рошцима код Цегљанске школе у августу 1944 године, а са гестаповцем Штеркером још четири пута, и то у селу Плаванима у августу 1944 године, код села Драгиња приликом бекства оптуженог Михаиловића из Србије за Босну септембра 1944 године и два пута у Босни у области Сарајева концем 1944 године и почетком 1945 године. На прва три састанка између оптуженог Михаиловића и претставника Немаца, и то на састанцима у Рошцима /код Цегљанске школе/, Плаванима и Драгињу присуствовао је амерички пуковник Мак Даул, који је, пошто је енглеска влада службено повукла своје војне мисије од оптуженог Михаиловића и његових команданата, дошао код оптуженог Михаиловића у својству неке америчке војне мисије и као такав тражио од Немаца да издаде оружје искључиво оптуженом Михаиловићу, а оптуженог Михаиловића уверавао да се мара одржати у народу и да Сједињене Америчке Државе помажу искључиво оптуженог Михаиловића и његову организацију. Оптужени

Михиловић је још у априлу 1942. године преко Пинтероваћа и Мете Русковића успоставио везу са мачковцима у Хрватској, коју је стално одржавао на крају рата ради обједињавања војних јединица које су мачковци имерализали образовати под врховном командом оптуженог Михиловића у циљу заједничке борбе против народноослободилачког покрета. На крају борбе против народноослободилачког покрета оптужени Михиловић је у марту 1945. године, преко адвоката Вражића, успоставио везу и слао писма надбискупу Степанцу и Анти Павезићу организатору постоја српског и хрватског народа.

У истом раздобљу од лета 1943. године до завршетка рата, док су оптужени Михиловић и неговни команданти закључивали изводне споразуме, неговне јединице заједно с Немцима и немилоничким формацијама наставиле су борбе против Народноослободилачке војске и Југослованске армије, а то четници под командом члана врховне команде Драге Михиловића мајора Остојића, Турчића, Драговића, Коларића, Цветића, Чалатовића, Вачића, Вуковића, Николе Калабића, Черковића, Радована, Немак Недећа, Туђеглића, Кесеровића и других у Сандоку и Србији, а под командом Рада Радића, Браковића, Дреновића, Боре Митровића, Тодића Цвијетина, Амјемовића Стеве - "Ахо" у Босни, Бујића, Јанковића, Бјелића, Бабовића, Душчевића и других у Босни и Хрватској и остали.

1/ Закључујући своје издајничко деловање које је спроводио кроз све према ослободилачком рату и окупације оптужени Михиловић је пред истеривање Немаца из Југославије и уништење четничких јединица прешао на тероризам. Тако је: у марту 1945. године у Модричу, у Босни основао школу за терористе, којима је дао име "краватски командоси", а терористичко-диверзантску групу Генпаревића, за коју је имао да је директно од Гестапоа из Беча упућена за Србију у циљу вршења саботажа, диверзија атентата и других злочина, прихватно, ставио под своју команду, доделио јој наоружање и упутио је за Србију са својим командантом Топаловићем. Осталим командантима издао је наређење да такође пређу на терористичке акције па су извесни команданти после престанка ратних операција дивали мостове и возове у ваздух и вршили атентате, све док нису били похваћени;

2/ Оптужени Михиловић Драгољуб-Драга и неговни четнички команданти по неговним наређењима и директивама извршили су масовним захватима у таконанним шумама терена, затим путем летелих бригада и црних тројки у току читавог рата на окупације безбројне ратне злочине над народом у свим крајевима Југославије.

Тако су: у новембру 1941. године четници стрелили у селу Вражића, на месту званом Дренови Врх, око 500 заробљених партизана и њихових припадника;

Оптужени Михиловић је ноћу између 13. и 14. новембра 1941. године, то јест исте ноћи када се састао са гестаповцима капетаном Катлом, наредно сам Команданту Дани Тешановићу да око 365 заробљених партизана преда

српској државној стражи у селу Словац, иако је морао знати да ће их српски државна стража пострелати или предати Немцима, то је и учињено тако да их је Тешиновић предао Јовану Шкалковићу, а овај Немцима. Немци су од ових предатих партизана стрељали око 270, а остале оћерали у логоре;

Почетком новембра 1941 године Михаиловићев командант Ајдачић заклео је 13 партизанских симпатизера у близини Косјерића на месту званом Ридола, међу којима и учитељицу Јелену Суботић-Гинковић и Милузу Косовац, које су четници пре него што су заклели силовали и унижили усклицима гношћем;

4 новембра 1941 године четници су убили близу Равне Горе око 30 партизана, које су били на превару заробили, међу којима је било 18 девојака које су биле упућене у Ужице за болничарке;

У децембру 1941 године Михаиловићев четнички стрељали су заједно са Немцима у Чаčku само у један мах 80 припадника народноослободилачког покрета;

У децембру 1941 године у срезу позивком мезовити немачко-четнички суд само у један мах осудио је на смрт 12 присталица партизана;

У децембру 1941 године и током јануара 1942 године четници су поклали преко 2.000 муслимана, жуди, жена и деце, из околине Доче, Геракда и Чајинца. Клада су вршили на мостовима на Дрини у Фочи и Геракду;

У току децембра 1941 године и током целе 1942 Михаиловићев "легалнизовани" четници похапсили су и предали Немцима у разним крајевима Србије хиљаде присталица партизана које су Немци стрељали у логорима на Бањци, Пилу, Ужицу, Чаčku и другим местима, а поред тога сами четници су поубијали хиљаде присталица партизана, спљачкали многа села, батинали хиљаде жуди, а велики број жена и девојака из партизанских породица силовали;

Првог априла 1942 године четници Рада Радића побили су у Јонани 20 рањених партизана, а међу њима и тешко рањеног народног хероја др. Младена Стојановића;

Априла 1942 године четници Лазара Тешиновића и Рада Радића (који су се тада били ставили под команду Михаиловићевог капетана Речића) убили су 70 рањених партизана;

Крајем априла 1942 године Спасоје Дикић, командант Михаиловићевог баталона у Челебићу, убио је енглеског мајора Теренса Атертона и његовог радиотелеграфисту и једног енглеског наредника;

Јуна 1942 године Михаиловићев четници су у околини Гацка у селу Изгорина запаљили болницу са 10 тешких партизанских рањеника;

Јуна 1942 године Михаиловићев одред под командом капетана Владимира Букића извршио је на затвора у Никлићу 25 присталица народноослободилачког покрета и у заједници са Италијанима их стрељали;

Августа 1942 године Михаиловићев командант Баћовић убио је симпатизере народноослободилачког покрета Рада Празицу судију, Тому Гелена, Јову Љубибратића, Владимира Укропину и Тасу Косовића;

Августа 1942 године Михаиловићеви четници под командом Петра Баћовића приликом заузећа Бече закљали су у Бечи и у селима која се скупа називају Вуковица око 1.000 лица муслиманске вероисповести, међу којима је било око 300 жена, деце и старца;

Августа 1942 године на терену око Устиколине и Јахорине (Источна Босна) Михаиловићеви четници под командом мајора Захарије Остојића и Петра Баћовића закљали су око 2.500 лица муслиманске вероисповести, а села попалили;

Септембра 1942 године четници Петра Баћовића убили су у Макарској око 900 Хрвата, неколико католичких свештеника живе одради и 17 села запалили;

Октобра 1942 године четници Петра Баћовића убили су у околини Провора заједно са Италијанима којима је командовао италијански поручник Вићак око 2.500 муслимана и Хрвата, међу којима је било жена, деце и старца, а велики број села попалили;

У октобру 1942 године, четници Петра Баћовића убили су у селу Гаду, Никшице и Чинду у Далмацији заједно са Италијанима 109 Хрвата као симпатизере народноослободилачког покрета;

У јесен 1942 године у Дрежници ~~Херцеговина~~ четници из околине Гацка при походу на Црновр закљали су око стотина лица муслиманске вероисповести;

Децембра 1942 године у селу Брајинци /Државна Босна/ и околним селима, четници Михаиловићевог команданта Рајка Челоше убили су 160 људи и попалили село Брајинце и још неколико села. Међу побијенима било је жена и деце;

У јануару 1943 године Михаиловићеви четници су убили у селу Бања код Аранђеловца проту Кокиновића и још 18 партизана;

Јануара 1943 године закљао је мајор Цветић 16 заробљених партизана у околини Ужице;

Јануара 1943 године под командом Комарчевића, Михаиловићеви четници су закљали 72 симпатизера партизана у срезу посавском;

Јануара 1943 године четници Павла Ђуришића убили су у Срезу бјелополском око 400 мушкараца и око 1.000 жена и деце муслиманске вероисповести;

У фебруару 1943 године четници под командом Захарије Остојића, Петра Баћовића, Павла Ђуришића, Воје Лукачевића, Вука Колантовића и других, у срезovima пљивском, чајничком и фочанском закљали су 1.200 мушкараца и 8.000 старца, жена и деце и опљачкали па потом спалили око 2.000 домова;

Половином јула 1943 године у селу Цкоти (Источна Босна) четници су отирали 80 разеника Прве пролетерске дивизије, одузели им оружје, а сутрадан довели Немце који су их поубијали на спалили;

Јуна 1943 године у току Пете непријатељске офанзиве четници су крвали партизанске ратенике са Сутјеске, па су тада заклали у селу Јелачу и Врбици др. Симу Милошевића и хрватског песника Ивана Горана Ковачића;

Јула 1943 године у Бишани /Барац/ четници су открили 120 ратеника Прве и Друге пролетерске бригаде и казали их Немцима који су их поубијали;

Децембра 1943 године четнички командант мајор Четирићевић стрељао је у Колашину 28 заробљених партизана и 6 сељака присталица партизана;

Децембра 1943 године четнички командант Љубан Лазовић заклао је у селу Селевицу 15 сељака присталица партизана;

Децембра 1943 године заклали су четници у околини Бесанског Грахова 137 заробљених партизана;

Децембра 1943 године заклали су четници у селу Тичеву код Црвара 28 заробљених партизана;

Децембра 1943 године заклали су четници у Зети /Дрина Гора/ осам сељака, делегата на Првој антифашистичкој скупштини Црне Горе;

Децембра 1943 године заклали су четници Николо Калабића у селу Копљарцима код Аранђеловца 24 сељана;

Децембра 1943 године стрељали су четници Љуба Калаковића у селу сјеничком 18 присталица партизана;

Децембра 1943 године четници под командом потпуковника Миодрага Чедошевића и мајора Трифковића Свете заклали су у селу Вранићу, близу Београда 72 лица међу којима једно дете од 2 године, друго од три месеца. Једну од жртава су кастрирали. Поред тога спаљивали су сељачке домове;

Од јуна 1942 до марта 1943 године Михаиловићеве четници под командом Павла Ђуришића осудили су на смрт и стрељали око 1000 приоградских партизана и сељана, због тога што су учествовали у ослободилачком устанку у Црној Гори;

29 априла 1944 године четнички одред капетана Жилојина Лазовића, мајора Светислава Трифковића, Николе Калабића, Драгутина Рајковића, Свете Богдана Рајковића, Радована Докмановића и Свете Радичевића у селу Друговцу /Округ београдски/ заклали су 73 лица међу којима 9 жена. Том приликом тешко су злостављали 37 других лица и спаљивали на потом спалили 220 домова;

Априла 1944 године четници су код Бајине Банте заклали 6 симпатизера партизана;

Маја 1944 године четници Драгутина Кесеровића пронашли су на Јастрепцу партизанску болницу, па су стрељали 24 ратеника и 4 болничарке.

Маја 1944 године, четници су открили у Семберији партизанске болнице и убили око 300 ратеника;

У лето 1944 године четници су у селу Бакиновићу живог покла пред 20 људи Ђивана Турђевића семака из Бакиновића а потом њега и његовог сина заклали;

Почетком августа 1944 године, Душан Радојевић-Коздор, командант Михаиловићевог корпуса заклао је 2 америчка авијатичара француског порекла који су се били принудно спустили падобранима код реке Дрме;

Августа 1944 године четнички одред Божићевића Свете ухватио је у селу Сепцима - Србија, Срежковића Салу, Војиновића Константина, Радојевић Илију и Јовановић Илију и пошто их је мучио да би принудно признаше о сарадњи са партизанима ову четворорицу заклао;

Поред овога десетине хиљада људи четници су властонамали и батинали, а у Црној Гори су били увели специјални систем батинања по-моћу "рогов".

Команданти оптуженог Михаиловића достављали су спискове престалица партизана окупаторима и квислингоцима на основу којих су људи били хапшени и стрељани. Нарочито је београдска четничка организација тесно сарађивала са специјалном полицијом на уништавању престалица партизана у Београду.

Небројени злочини само су мали део злочина које су четници оптуженог Михаиловића спроводили његовим наређења и директиве извршили у свим крајевима Југославије.

Оптужени Мољевић Стеван, Кујовић Младен, Топаловић Љивко и Вилосвић Туро што су у току рата и окупације заједно са оптуженим Михаиловићем, а по директивама емигрантских влада, руководили издајничким "Разногорским покретом", били чланови такозваног централног националног комитета /ЦНК/ и на територији коју су четници држали по дозволи окупатора организовали разногорске покрајинске, окружне, срепне и месне организације, чији је основни задатак био гушење ослободилачке борбе и подривање окупације, а помоћу којих су организације преганали и потпаљивали четничким бандима и окупатору антифашисте, организовали преке судове и убијали родољубе, вршили присилну мобилизацију и реквизиције за четнике и ширили издајничку пропаганду у народу; што су после величанствених победа Народноослободилачке војске, а нарочито после историјских одлука донесених на Другом заседању АВНОЈ-а, у јануару 1944 године у селу Ва организовали конгрес такозваних разногораца и реакционарних елемената из аркова бивших политичких партија и група и са њима попустили свој разногорски централни национални комитет, а све то у намери да тиме дају политичку подршку издајнику Михаиловићу и заједно с њиме читавом систему окупације, као и да разбијају народну власт.

Па је тако:

1/ Оптужени МОЉЕВИЋ СТЕВАН, као члан извршног одбора централног националног комитета од почетка 1942 године до конгреса у Ва, а од тада па до распада четничке организације као председник извршног одбора

централног националног комитета руководио четничком организацијом заједно са оптуженим Михаиловићем, био иницијатор одлука политичке при- роде и израдио директиве за организацију издајничких јавногорских одбора: примао депеше и извештаје четничких организација и функционера и по њима издавао конкретне упуте подређеним организацијама за њихов издајнички рад; уређивао централни четнички орган лист "Равна Гора", писао чланке у четничким листовима "Равна Гора" и "Уједињено српство" писао прогласе, држао говоре, организовао и одржавао конференцију уредника локалних четничких листова, и уопште руководио четничком пропагандом у циљу завођења народних маса на путу издаје; издао упутства за реорганизацију и рад четничких преких судова и тиме се солидарисао са убиствима која су четници под видом суђења вршили над народом.

2/ Оптужени КУЈОВИЋ МЛАЂИМ као члан извршног одбора централног националног комитета од лета 1941 године па до бекства из земље у јесен 1943 године, заједно са оптуженим Мољевићем и Михаиловићем руководио такзваним јавногорским покретом; у мају 1943 године као делегат врховне команде оптуженог Михаиловића руководио свим четничким јединицама и четничком организацијом у Далмацији, Западној Босни и Лици, наследио у тој функцији најстворенијег колаборационисту Илију Трифуновића-Вирчакина. Као делегат четничке врховне команде оптужени Кујовић је наставио најтељу појну и политичку сарадњу са Италијанима, одржавао састанке са италијанским генералом Спигом са којим је уговорио да Италијани дају четницима оружје и муницију и да италијанске и четничке јединице предузимају заједничке операције против Народноослободилачке војске па су те операције заједнички и изводили и при том вршили многобројне злочине над народом; крајем 1944 године заједно са оптуженим Топаловићем, а по налогу оптуженог Михаиловића, организовао у иностранству централни национални комитет /ЦЕН/ с циљем да окупи избегле четничке недјеливске-лотићевске и усташке bande, да их повезе са сличним избегличким bandama у иностранству и помоћу познатих реакционарних елемената из иностранства угрожава спозну безбедност Федеративне Народне Републике Југославије и њен унутрашњи поредак;

3/ Оптужени ТОПАЛОВИЋ МЛАЂИМ у окупираном Београду у договору са агентом Гестапоа и председником комесарске управе у Србији Миланом Аћимовићем организовао низ састања са члановима вођства бивших политичких партија на којима су донели одлуку да помогну оптуженом Михаиловићу и ступе с њим у сарадњу како би на нај начин ојачали његов положај; на основу ових одлука оптужени Топаловић, заједно са Александром Поповићем и Бранком Николићем, долази оптуженом Михаиловићу у децембру 1943 године и учествује на конгресу у Ба, редигује пројект Банке револуције и постаје члан извршног одбора ЦК и тако улази у врховни орган издајничке четничке организације; у априлу 1944 године састаје се у селу Трбушанима

са саветником управног штаба немачког заповедника за Србију Штеркера и Миланом Аниминовићем на коме су се састанку споразумели да Немци четницима лиферију оружје и муницију и да се заједно боре против Народноослободилачке војске; крајем 1944 године заједно са оптуженим Лујовићем организовао је у иностранству такозвани ЦК са циљевима изложенци у претходном ставу овог диспозитива;

4/ Оптужени ВИЛОВИЋ БУРО што је у јесен 1942 године ступио у четничку организацију у Сплиту, иако је знао и видео да четници сарађују са Италијанима и да се заједно боре против ослободилачког покрета, а концем јуна 1944 године постао члан ЦК у чијем злочиначком раду учествовао као претседник пропагандног одбора; писао чланке у четничким листовима и безочно нападао народну ослободилачку борбу навикајући борце Народноослободилачке војске усташко-комунистичким бандама, на да је био свестан тежине ових клевета и лажи.

1/ Радослав-Раде Радић што је као члан штаба Четвртог крајишког партизанског одреда, у времену када је тај одред водио борбу противу усташа на сектору Теслића, а он са делом штаба и болницом остао у Јешавки са задатком прикупљања хране, по унапред припремљеном плану на терену организовао групу од око 100 људи од четничких елемената, на је ова група ноћу између 31 марта и 1 априла 1942 године вероломно и мучки нападе део штаба и болнице у Јешавки и том приликом побила око 15 партизанских бораца и руководиоца међу којима и народног хероја др. Младена Стојановића; што је као командант четничке групе, а потом као командант четничког одреда "Боје" организовао и руководио нападима на партизанску болницу у Борју, партизанску болницу на Чемерници и на терену побио око 60 руководиоца народноослободилачког покрета; што је 9 априла 1942 године са усташким генералом Врзовићем, а почетком 1943 године са немачком командом xx у Бања Луци закључио писмени споразум о заједничкој борби противу партизана у циљу угушења устанка у томе крају; што је почео од 25 јуна 1942 године као командант свих четничких одреда Западне Босне у сарадњи са Немцима и усташима водио упорне борбе против Народноослободилачке војске све до септембра 1943 године када је од оптуженог Михаиловића наименован за члана централног националног комитета. За овакав злочиначки рад оптужени Радић је по предлогу оптуженог Михаиловића произведен у чин официра и одликован Карађорђевог знаменом; што је као члан централног националног комитета организовао равнаторско одборе у Западној Босни и руководио њиховим радом.

2/ БРАНИШЕВИЋ СЛАВОЈУБ што је октобра месеца 1941 године ступио у службу издајника Милана Недића као шеф отосема у команди жандармерије и са тог положаја у фебруару 1942 године са једним одредом недићевца прешао у Источну Босну и заједно са Јевдимиром Дангићем и Немцима

водno борбу против партизана; што је као начелник штаба код четничких команданата Џангића и Вотића у Источној Босни, а од јула 1942 године као начелник штаба четничког команданта Западне Босне Рада Радича и као командант четничког одреда у Западној Босни од септембра 1943 године организован и водио у заједници са Немцима и усташима борбу против Народноослободилачке војске у околини Ваља Луке, на Ивицама у Четвртој непријатељској офанзиви бранио партизанима пролазе преко Врбаса, а у Петој непријатељској офанзиви водио борбу против партизана заједно са Немцима на положајима: Џиван-Курјаче Врдо-Скатавица- Равна Гора; што је поступајући по наређењу оптуженог Михаиловића организовао "црне тројке" и летеће бригаде са задатком да хватају и ликвидирају партизана и партизанске симпатизере што су они и учинили; што је после ослобођења већег дела Југославије а по писменој и усменој наредби оптуженог Михаиловића, организовао четничке петорке и издавао наређења да на ослобођеној територији врше саботажу, нападају на комуникације, убијају партизанске курире, фарце Југословенске армије и органе народне власти и овај злочиначки рад наставио и после ослобођења Југославије све до дана када је био ухваћен.

3/ ГИЛИЋИ МИКОЈ, што је још у јулу 1941 године ступио у организацију оптуженог Михаиловића и узео у свој видног учешћа те као начелник штаба четничког пољског одреда заједно са Вучком Игњатовићем командантом тога одреда, организовао и руководио нападом четничких јединица на Уличку Пожегу септембра 1941 године коју су држали партизани, а ноћу између 1 и 2 новембра 1941 године по наређењу оптуженог Михаиловића заједно са Вучком Игњатовићем напао на Улице, које су такође држали партизани, иако је тада постојао писмени споразум између четника и партизана о заједничкој борби против окупатора; што је крајем новембра 1941 године, после повлачења главних партизанских снага из Србије у Санџак, поступајући по наређењу оптуженог Михаиловића, заједно са командантом четничкопољског одреда Вучком Игњатовићем и са целим одредом легализовао се код Ведића остајући и даље под стварном командом оптуженог Михаиловића, и као такав заједно са Немцима и усташима у својству начелника штаба такозване команде пољско-усташких одреда српске оружане силе учествовао у многобројним операцијама за коначно избацивање партизанских снага из Србије и уништење преосталих партизанских снага и њихових симпатизера у Србији; што је крајем марта 1942 године по наређењу оптуженог Михаиловића у својству команданта четничког корпуса извршио организацију и припреме за претстојећу Трећу непријатељску офанзиву у Санџаку и у тој офанзиви од средине маја до почетка јуна 1942 године учествовао као командант свих четничких снага заједно са Италијанима.

Оптужени Јовановић Слободан, Џурић Божидар, Винчић Момчило, Ђивковић Петар, Гавриловић Милан, Кнежевић Радоје, Кичићкић Милан и Фоткић Константин:

Што су, предузимајући политику профашистичких диктатура у стери Југославији, после закључења орамне капитулације и бекства из земље стално и упорно спроводили политику подржавања окупације и гушења народноослободилачког устанка у земљи и у ту сврху издавали директиве, да још није време за борбу, давали сталну политичку подршку издајничку Михаиловићу и одржавали везе с Миланом Недићем и другим квислиншким елементима у земљи; што су у истом циљу преко радиоемисија распиривали братоубилачку борбу међу народима Југославије, издали оптуженом Михаиловићу наређење о формирању преких судова и примани закона о заштити државе и на тај начин потстицали четнике и квислиншке банде у земљи за злочине над народом, услед чега се те злочине сносе пуну одговорност; што су из државне касе финансирали издају оптуженог Михаиловића и његових четника шаљући новац и вршећи војне набавке за четничке формације; што су у иностранству путем радиоемисија и разних публикација зршили пропаганду за оптуженог Михаиловића и његове четнике приказујући лажно оптуженог Михаиловића у иностранству као носоца отпора у земљи против окупатора и тако обмашивали светску јавност о догађајима у Југославији, а многе луде у нашој земљи наводили на пут издаје; што су, помажући оптуженог Михаиловића и његове четнике у борби против Народнослободилачке војске и повезујући се са Миланом Недићем и другим квислиншким елементима у земљи, поткопавали и слабили борбу Југославије и наших савезника против фашистичких агресора, па су тако:

1/ Јовановић Слободан и Џурић Божидар, као претседници емигрантских влада, Винчић Момчило и Гавриловић Милан, као министри, Ђивковић Петар као министар и заменик врховног команданта и помоћник министра војног, а Кнежевић Радоје као министар двора;

а/ Оптуженога Михаиловића пошто су заснели да се са својим четницима у заједници са окупатором бори противу партизана, у јануару 1942 године именовали за министра војног, а у јулу исте године и за начелника штаба врховне команде, па му као таквом слали директиве да не почиње борбу против окупатора док Немачка не капитулира, односно док се јаче савезничке снаге не искрцају у Југославији, док су с друге стране одобравали, потстрекивали и политички помагали оптуженог Михаиловића у борби против ослободилачких снага у Југославији;

б/ Унапређивали, одликовали и похваљивали четничке команданте који су се под командом оптуженог Михаиловића особито истицали у сарадњи са окупатором у борби против партизана, као Илију Трифуновића-Бирманкина, Доброслава Јефђевића, Петра Баћолића, Војислава Лукачевића, Драгутина Кесеревића, Радослава Радића, Николу Калабића, Павла Ђуришића, Веја Станишића, Момчила Ђујића, Јевдимира Дангића и многе друге, док су с друге стране

лишili чина официре који су остали верни своме народу и опрстали се у редове ослободилачке војске и водили борбу против окупатора, као Сава Дровића, Арса Јовановића, Велимир Терзића, Петра Петковића, Вранка Пољанца, Ратка Мартиновића и многе друге, хапсили и противали у иностранству официре који су одобравали ослободилачку борбу и изразили жељу да се врате у отаџбину и да се боре против окупатора;

в/ Упућивали оптуженом Михаиловићу оружје, муницију, одећу и осталу ратну опрему и веће количине новца из државне касе да их употреби за угушење народног устанка;

г/ Расипајући државни новац организовали и давали радиосемисје преко иностраних станица, издавали за иностранство и у земљу убацивали разне публикације, подмићивали реакционарне новине и штампу са циљем да у иностранству оптуженог Михаиловића лажно представе као носioca борбе против окупатора, а у земљи распривали братоубилачку борбу и слабили отпорну снагу наших народа у борби против окупатора;

д/ Иако су тачно знали да четници оптуженог Михаиловића врше покоље над народом, они су се саглашавали са четничким злочинцима и сами оглашавали преко радиосемисја стављање под слово "З" држављана Југославије.

2/ Оптужени Кнежевић Ђиван:

а/ Као шеф војног кабинета у избегличкој влади оптуженог Јовановић Слободана уствари вршио дужност министра војног у емиграцији и у том својству инспирисао одлуке владе наведене под тачном 1 и спровео их у дело, улажући при том особиту самониницијативу и активност;

б/ Када је смењен са дужности шефа војног кабинета примио је дужност војног аташеа у САД где је заједно са амбасадором југословенске избегличке владе оптуженим Фотићем Константином, по инструкцијама примљеним од југословенске избегличке владе, организовао велику кампању у корист оптуженог Михаиловића и његове четничке организације, настојећи свим средствима да спречи да инострана јавност сазна да оптужени Михаиловић сарађује са окупаторима и да убеди инострану јавност лажним и клеветничким вестима које је добио од избегличке владе и оптуженог Михаиловића или их сам фабриковао да наредноослободилачки покрет у Југославији није никакав народноослободилачки покрет и да не води никакву борбу противу окупатора, већ се само бори противу оптуженог Михаиловића и његове организације, ометајући тобоже његову борбу против окупатора;

3/ Оптужени Фотић Константин још у априлу 1941 године прихватио командовање Југославије извршио од окупатора и преко листа "Србобран" који налази у САД организовао кампању за стварање велике Србије, шовинистичку кампању противу читавог хрватског народа оптужујући га за масовне покоље српског становништва које су извршили усташе, кампању противу народноослободилачке борбе наших народа коју је водила Народнослободилачка војска и партизански одреди, а коју је он у тој кампањи

назвао бандом међународних злочинаца и разбојника; преко реакционарних новинара Реј Брона, Маркама и других протурало у иностраној штампи лажне вести о догађајима у Југославији на јавним скуповима у САД лажно претстављао оптуженог Михаиловића као борца против окупатора, у чему се служио и гестаповком Рут Мичел, коју је претстављао као официра оптуженог Михаиловића; преко једне иностране радио-станице на језицима наших народа организовао емисије у којима је постренивао Србе против Хрвата и позивао читав српски народ да се бори против Народноослободилачке војске и партизанских одреда; лансирао преко радиоемисија у земљи и иностранству, а преко иностране штампе у иностранству и преко једнога дела исевеничке штампе међу исевеницима у иностранству, лажне вести које је добијао од југословенске избегличке владе оптуженог Михаиловића и тобожњој борби четника у Југославији против окупатора. Тако је он, како званично претставник Југославије, радио на разбијању Југославије на распризивању братоубилачке борбе и политичке мрље у земљи помажући на тај начин оптуженог Михаиловића и његову четничку организацију која је сарађивала са окупатором и помагала окупатора у његовим настојањима да угуши херојску ослободилачку борбу народа Југославије.

Оптужени Јовановић Драгомир-Драги, Данић Танасије, Јонић Велабор, Докић Ђура, Мушички Коста и Павловић Бошко:

Што су се, продужујући своју ранију противнародну делатност одмах после окупације земље ставили у отворену службу немачког окупатора и његовом налогу организовали у Србији управни апарат, коме је на челу стајала влада Милана Недића, а који је апарат спроводио мере немачке окупационе политике при чему су сви оптужени испољавали особиту самовилност и активност;

Што су уз помоћ окупатора организовали Специјалну полицију која је у оквиру злочиначке делатности немачког Гестапов спроводила систем страховладе над српским народом те што су уз помоћ окупатора организовали војне формације српске државне страже, српски добровољачки корпус и српску граничну стражу у које су насилно мобилисали и врбовали наше држављане, а са којима су заједно са окупатором водили оружане борбе против јединица Народноослободилачке војске, примајући од Немаца оружје и извршавајући њихова наређења;

Што су као верне слуге фашизма и реакције помоћу поменутих војних и полицијских формација и управног апарата кроз све време рата вршили масовна убијања становништва, оснивали концентрационе логоре и у њима одводили десетине хиљада људи, жена и деце, где су их подвргава-ли зверским мучењима и уништавању; десетине хиљада људи слали на принудне радове у земљу и у Немачку; организовали и вршили пљачку народне и државне имовине; осигуравали експлоатацију рудника, индустријских предузећа саобраћаја и других јавних добара која су првобитно

служila za ratne potrebe Nemaца; terorисали и у духу покорности окупатору настојали одгајати српску омладину; свим средствима вршили нацистичку издајничку пропаганду којом су заводили народне масе и спроводили окупацију, све ово у циљу угушења народноослободилачког покрета „фашизирања земље и уклучења Србије у Хитлеров „нови европски поредак“, па је тако:

1/ Оптужени Јовановић Драгомир одмах по окупацији ставио се на расположење немачким окупационим властима и као поверљива особа Гестапоа, са којим је и раније одржавао везе, по предлогу Немаца био постављен за изванредног комесара управе града Београда, управника града Београда и председника београдске општине, а у новембру 1941 године, по захтеву генерала Мајснера, постављен за шефа српске државне безбедности и, коначно, у лето 1944 године за изванредног комесара града Београда и срезова врачарског, трочанског и посавског са изванредним овлашћењима за гушење народног устанка на тој територији;

Настављајући познати систем београдске главначе убијања, мучења и прогањања најбољих народних синова који је систем у старој Југославији спроводио кроз 20 година, оптужени Јовановић Драгомир служећи предано немачком окупатору против свог народа за време рата и окупације у низу злочина учинио је и следеће: средно и ставио на расположење окупатору полицијско-апијунски апарат злогласне управе града Београда; организовао специјалну полицију са злогласним агентима Параносом, Већаревићем, Космајцем, Грујићићем и другима; као шеф српске државне безбедности руководио наведеним полицијским апаратом и давао улупства и наређења српској државној стражи, српској граничној стражи, окружним и средњим начелствима и градским полицијским претстојанствима, па је читав тај полицијски и управни апарат под његовим руководством, а по наређењима Гестапоа за све време рата и окупације у Београду и унутрашњости Србије вршио масовна хапшења, премлаћивања, стрељања родољуба и друге злочине; заједно са Гестапоом а по наредби Недићеве владе организовао концентрациони логор на Вавици у Београду у коме су биле мучене и одведене на стрељање десетине хиљада људи по његовом претходном одобрењу; наредбом управе града Београда I, број 9991 од 23 септембра 1943 године формирао преко суд за подручје управе града Београда који је осудио на смрт већи број лица; наредио да се за сваког квалдарма или полицијског агента врше стрељања људи за издају; као шеф српске државне безбедности издао наредбу да ће сваки становник Београда који сазна или прими на стин лице које је учествовало у ослободилачкој борби па га не прокаже бити стрељан; организовао принудно упућивање на ратове у Србију и у Немачку; ступио још у 1941 години у сарадњу са четницима од 1944 године лично са оптуженим Михаиловићем и четничкој организацији слао оружје, муницију, новац и друго.

2/ Оптужени Динић Тенасије, што је у априлу 1941 године, као командант пука разоружао свој пук и предао га Немцима, на, насталајући сарадњу коју је још пре рата започео са агентима Гестапоа, одмах по доласку у Београд ставио се на расположење шефу Гестапоа Краусу; када је крајем априла 1941 године створена комесарска управа са Миланом Анђелићем на челу, он је постављен за помоћника комесара унутрашњих послова и у том својству, као личност особитог поверља Немца и по његовом налогу, организовао и руководио истрагом о догађајима од 27 марта 1941 год. и резултате истраге, који су претстављали државну тајну, предао Немцима;

Што је док је био помоћник комесара унутрашњих послова руководио полицијским апаратом заједно са Анђелићем и по његовом наређењу полиција је хапсила тисце у разним местима Србије, предавала их Немцима, а они их стрелили, у Чачку, Ваљеву, Шапцу, Ужицу и другим местима;

Што је поред дужности помоћника комесара за их унутрашње послове био измаиредни комесар за персоналне послове и давао сагласност на одлуке о постављању службеника у свим гранама државне управе и доносио одлуке о отпуштању службеника без права на жалбу, те је ову дужност вршио све до бекства из земље. За ово време отпустио је из службе око 10.000 службеника наклоњених ослободилачком покрету, а чије је отпуштање повлачило упућивање у концентрационе логоре;

Што је од октобра 1942 године до новембра 1943 године као министар унутрашњих послова Недићеве владе руководио полицијско-управним апаратом у Србији преко кога је вршио злочине над народом, а од тада до ослобођења земље као министар социјалне политике свим снагама, радио на утврђивању окупаторског положаја у земљи и губењу народног устанка; и што је по разним местима у Србији држао говоре позивајући на борбу противу народноослободилачког покрета, а у листу "Ново време" писао чланке у истом духу и величао национал-социјализам.

3/ Оптужени Јонић Велибер, што се одмах после окупације Југославије ставио у службу немачког окупатора и 10 јула 1941 године постављен за комесара просвете у Недићевеј влади, а крајем 1941 године постављен за министра просвете и на којој је дужности остао све до бекства Недићеве владе из Београда;

што је као комесар просвете, а доцније као министар просвете био непосредни организатор и руководиолац политике фашизирања школе и просветних установа, прогониле и отпуштао слободоумне и антифашистички расположених наставнике и ученике; у средним и стручним школама наредио поделу ученика на категорије "а", "б", и "в", па су из категорије "б" "национално непоуздани" ученици изабацивани из школе без права на полагање испита и даље школовање. После чега су хапшени и одвођени у логор; по његовим наређењима заведен је у школама систем шпијунаже и поткивања што су морали чинити и наставници и ђаци;

Што је по његовој иницијативи донесена уредба којом је на универзитету заведен полицијски режим, а за припаднике СДС и СДК организовао краткорочне течајеве како би на тај начин привукле што већи број ђака у ове издајничке формације; што је организовао логор за омладину у Смедеревској Паланци, који је назвао "Завод за принудно васпитање омладине", па је из овога логора по његовој наредби издавана специјалној полицији "непоправна омладина", а извршен број упућен у СДС и СДК и четничке оптуженог Михаиловића;

Што је као познати присталица фашизма за ове време окупације одржавао најтеже везе са немачким руководиоцима Бенцлером, Нојбахером, Турнером, Фајнесом и другим и као један од најближих Недићевих сарадника непрекидно предлагао све онтрије мере против оних који нису били пошуду Недићевеј влади, а све ово радио по директивама немачког окупатора развијајући до максимума своју иницијативу;

Што је немачком пропагандном одељењу доставио имена јавних радника и угледних личности и предложио да их ангажују за предавања на београдском радију и на тај начин компромитују и геше за политичку сарадњу са Немцима, коју је додига Недићева влада, био активни учесник за издавање срамног "апела српском народу", објављеног 13 августа 1941 године;

Што је уз помоћ Немаца организовао на Коларчевом народном универзитету "антикомунистичку изложбу" и "антикомунистичке течајеве" који су били уперени против НОП-а, а по разним местима у Србији одржао је низ говора и предавања која су била штампана у дневним листовима. Поред овога у Недићевим листовима, "Новом времену" и "Српском народу" написао је око сто чланака у којима је величао националсоцијализам, а под паролом "реда и мира" позивао на ренску покорност окупатору; што је учествовао у изради плана о остварењу велике Србије и тиме имао на расколнавање Југославије и разједињавање њених народа; и

Што је пред бекство Недићеве владе из Србије постављен за Недићевог помоћника за координацију послова, па је по Недићевом овлашћењу организовао састанак на коме су поред њега, оптуженог Јонића, учествовали Коста Мушички, Недићев генерал Радвановић, шеф одсека специјалне полиције Баћаревић, Недићев генерал Јонић и командант Дриве Михаиловића Иван Павловић - "Бока" и Саша Михаиловић, на којој је конференцији постигнут споразум: да се све Недићеве и четничке јединице у Београду обједине и ставе под јединствену команду и да после повлачења Немаца инсценирају "заузеће" Београда.

4/ Оптужени Декић Бура што је као армиски генерал био био југословенске војске, погавиши баклету верности отарбини и славне традиције старе српске војске, постао министар саобраћаја у Недићевеј влади и за читаво време окупације по директивама и наређањима немачког окупатора руководио успостављаванем, одржавањем и обезбеђењем саобраћаја који је имао врло велику важност за немачке ратне потребе;

Што је наредио крајем 1941 године и почетком 1942 године да се води истрага над свобраћајним особљем које је радило на територији Западне Србије, када је била ослобођена од партизана, а на основу резултата ове истраге отпустио из службе неколико стотина службеника од којих је велики број упућен у концентрационе логоре. Сам овога отпустио је из службе свобраћајне службенике који су били наклоњени народноослободилачком покрету иако је знао да оптужене службенике упућују у концентрационе логоре;

Што је писао чланке и држао говоре у којима је позивао на послушност окупатору и наводио на вршења злочина.

5/ Оптужени Коста Мушички, што је, постављен у септембру 1941 године за команданта "српске добровољачке команде", од Ђотићеваца и других фашистичких елемената формирао десет одреда, са којима је заједно са Немцима учествовао у операцијама против партизанских одреда у Србији. Један од тих одреда под командом Маркоса Петровића у октобру 1941 године учествовао је заједно са Немцима у стрељању око 7.000 људи у Крагујевцу;

Што је крајем новембра 1941 године као командант свих објединених такозваних српских снага учествовао у немачкој казниој експедицији на ослобођеној територији у Западној Србији и по уласку у Чичак заједно са Немцима вршио хапшења и стрељања грађана;

Што је у децембру 1942 године када је "српска добровољачка команда" реорганизована у "српски добровољачки корпус" /СДК/ као командант тога корпуса, снабдеван оружјем и ратном спремом од Немца и непосредно потчињен немачком војном заповеднику Србије водио борбе против партизанских одреда у Србији, Санџаку и Црној Гори и при томе вршио блокаде села, претрес терена, масовна хапшења, одвођење људи у концентрационе логоре, присилну мобилизацију, убиства, плачку и друге злочине;

Што је заједно са Немцима учествовао у операцијама против Народноослободилачке војске и Црвене армије у борбама за Београд, а у априлу и мају 1945 године заједно са Немцима и четницима оптуженог Михаиловића водио борбу против Југословенске армије у бојевима за ослобођење Словеније и Словеначког Приморја;

Што је у Словеначком Приморју заједно са Ђотићем и Гестапом организовао шпијунско-терористичке групе зване командоси, које су немачким авионима и на други начин убациване у ослобођене крајеве земље ради вршења шпијунске, диверзијске и терористичких аката, што су ове и вршиле.

6/ Оптужени Павловић Бошко, што је као виши полицијски службеник бивше Југославије, по окупацији ступио у службу Немца и као шеф отсека јавне силе у комесаријату унутрашњих послова вршио функцију помоћника комесара и у том својству успостављао полицијски апарат у Србији;

Што је у октобру 1941 године у Крагујевцу сарађујући са

Немцима учествовао у хватању и привођењу седам хиљада грађана Крагујевца које су Немци стрељали; што је од новембра 1941 године до почетка 1944 године био помоћник команданта српске државне страже, која је са Немцима за све време рата водила борбе против партизана и извршила безбројне злочине над народом и као такав саодговоран за почињене злочине;

Што је, од јула 1944 године до бекства Недићеве владе из земље био државни секретар у кабинету Милана Недића и на том положају, на основу споразума између Недића и оптуженог Михаиловића организовао пријем од Немаца и испоруку четницима око 10.000 пушката и веће количине осталог ратног материјала.

7/ Оптужени Лазар Марковић и Коста Кумануди, што су августа 1941 године у Београду учествовали на конференцији коју је организовао Гестапо, преко Милана Анимиовића, са које су конференције уз већи број других потписника издали "апел српском народу" објављен 13 августа 1941 године. Овим "апелом" позвали су српски народ на лојалност окупатору и на безобзирно уништење сваког онога који се супростави окупатору и тиме пострекавали на зреше злочина над народом који се масовно дигао на устанак против окупатора; што су, крајем августа 1941 године учествовали на конференцији, коју је такође организовао Гестапо преко Милана Анимиовића, која је изабрала и Немцима предложила Милана Недића за председника владе и тако помогла окупатору у организовању квислиншког управног апарата у Србији, подржавајући на тај начин окупацију.

Оптужени Лазар Марковић још и за то:

Што је за време окупације написао памфлет "О Хрватима и о државу Хрвата" у коме је са злочиначком промишљеношћу напао цео хрватски народ бацајући на њега сву одговорност за страшне злочине које су извршили Павелићеве усташе над Србима дакле написао спис који иде на распиривање мрње између српског и хрватског народа; што је такође за време окупације написао спис "Нашо или старо" у коме клевета народно-ослободилачки покрет као "устанко-хрватски покрет који се води под болшевичко-партизанском фирмом", дакле написао спис који иде за разбијање јединства српског и хрватског народа у борби против окупатора; што је почетком септембра 1944 године, дакле непосредно пред коначно ослобођење Београда од својих истомисленика и присталица оптуженог Михаиловића образовао "београдски представнички одбор" са задатком, да у повлачењу Немаца из Београда помогне оптуженом Михаиловићу и његовим четничким бандама да уђу у Београд и престане се као ослободници престонице у ком циљу је написао и "меморандум" намењен савезницима; што је и после ослобођења земље, продужујући упорно свој противнародни рад написао "декларацију удружених српских странака" у којој је клеветао народну власт, тражио демобилизацију војске и заштиту издајника који се налазе у емиграцији са циљем подривања народне власти и одбрамбене

способности земље.

Изданим радњама оптужени: Михаиловић, Мољевић, Кујовић, Топило-
вић, Биловић, Радић, Врашевић, Глишић, Јовановић Слободан, Пурић, Нинчић, Жи-
ковић, Кнежевић Радоје, Гавриловић, Кнежевић Живан, Ботић, Јовановић Драгомир,
Динић, Јонић, Докић, Мушички и Павловић извршили су кривична дела издаје
и ратног злочина из члана 3 тачка 3, 4 и 6 Закона о кривичним делима
против народа и државе, а оптужени Михаиловић, Врашевић и Мушички још
и кривична дела организовања оружаних банди у циљу насилног обарања
постојећег државног уређења из члана 3 тачка 7 истог Закона; оптужени
Марковић и Кумануди извршили су кривична дела издаје и ратних злочина из
члана 3 тачка 3, 6 Закона о кривичним делима против народа и државе, а
оптужени Марковић још и кривично дело из члана 2 Закона о забрани изазива-
ња националне, расне и верске мрње и раздора.

Са напред изложеног, а на основу цитираних законских прописа и
члана 4 Закона о кривичним делима против народа и државе, а оптужени
Кумануди на основу члана 6 I истог Закона; члане 5 Закона о кривичним
делима против народа и државе у вези члана 16 Закона о држављанству СФРЈ
и члана 1, 3, 5 и 6 Закона о врстама казне - суд их осуђује:

1/ МИХАИЛОВИЋА ДРАГОЉУБА-ДРАЗУ на казну смрти стрељањем, трајан
губитак политичких и појединих грађанских права и конфискацију целокупне
имовине;

2/ МОЉЕВИЋА СТЕВANA на казну лишења слободе са принудним радом
и трајању од двадесет година, губитак политичких и појединих грађанских
права сем родитељских у трајању од десет година и на конфискацију це-
локупне имовине. Казна лишења слободе с принудним радом има му се рачу-
нати од 3 септембра 1945 године када је слобода лишен;

3/ КУЈЕВИЋА МЛАЂЕМА на казну смрти стрељањем, трајан губитак
политичких и појединих грађанских права, конфискацију целокупне имовине
и на губитак држављанства;

4/ ТОПАЛОВИЋА ЗИВЕА на казну лишења слободе с принудним
радом у трајању од двадесет година губитка политичких и појединих грађан-
ских права у трајању од десет година, конфискацију целокупне и на губитак
држављанства. Казна лишења слободе с принудним радом почиње тећи од
дана када слободе буде лишен;

5/ БИЛОВИЋА БУРА на казну лишења слободе с принудним радом у
трајању од седам година, губитак политичких и појединих грађанских
права у трајању од три године и на конфискацију целокупне имовине. Казна
лишења слободе с принудним радом има му се рачунати од 3 септембра 1945
године као дана када је слободе лишен;

6/ РАДИЋА РАДОСЛАВА-РАДА на казну смрти стрељањем, трајан гу-
битак политичких и појединих грађанских права, конфискацију целокупне
имовине и на губитак држављанства;

7/ БРАДЕНЕВИЋА СЛАБОЉУБА на казну лишења слободе с принудним радом у трајању од двадесет година, губитак политичких и појединих грађанских права сем родитељских у трајању од десет година и на конфискацију целокупне имовине. Казна лишења слободе с принудним радом рачуна му се од 20 септембра 1945 године као дана када је лишен слободе;

8/ ГЛУШИЊА МИЛОША на казну смрти стрељањем, трајан губитак политичких и појединих грађанских права и на конфискацију целокупне имовине;

9/ ЈОВАНОВИЋА СЛОВОДЈАНА на казну лишења слободе с принудним радом у трајању од двадесет година, губитак политичких и појединих грађанских права у трајању од десет година, конфискацију целокупне имовине и на губитак држављанства. Казна лишења слободе с принудним радом почиње му тећи од дана кад слободе буде лишен;

10/ ЈУРИЋ БОШЏАРА на казну лишења слободе с принудним радом у трајању од шеснаест година, губитак политичких и појединих грађанских права у трајању од десет година, конфискацију целокупне имовине и на губитак држављанства. Казна лишења слободе с принудним радом почиње му тећи од дана кад слободе буде лишен;

11/ НИКИЋА КОСЧИЋА на казну лишења слободе с принудним радом у трајању од осам година, губитак политичких и појединих грађанских права у трајању од пет година, конфискацију целокупне имовине и губитак држављанства. Казна лишења слободе с принудним радом почиње му тећи од дана кад слободе буде лишен;

12/ ЈИКИЋИЋА ПЕТРА на казну смрти стрељањем, трајан губитак политичких и појединих грађанских права, конфискацију целокупне имовине и на губитак држављанства;

13/ КИЗЕВИЋА РАДОЈА на казну лишења слободе с принудним радом од десет година, губитак политичких и појединих грађанских права у трајању од пет година, конфискацију целокупне имовине и на губитак држављанства. Казна лишења слободе с принудним радом почиње му тећи од дана кад слободе буде лишен;

14/ ГАВРИЛОВИЋА МИЛИАНА на казну лишења слободе с принудним радом у трајању од петнаест година, губитак политичких и појединих грађанских права у трајању од осам година, конфискацију целокупне имовине и на губитак држављанства. Казна лишења слободе с принудним радом почиње му тећи од дана када слободе буде лишен;

15/ КИЗЕВИЋА ЗИВАНА на казну лишења слободе с принудним радом у трајању од двадесет година, губитак политичких и појединих грађанских права у трајању од десет година, конфискацију целокупне имовине и на губитак држављанства. Казна лишења слободе с принудним радом почиње му тећи од дана кад слободе буде лишен;

16/ СОПИЋА КОНСТАНТИНА на казну лишења слободе с принудним радом у трајању од ^{двадесет} / година, губитак политичких и појединих грађанских

права у трајању од десет година, конфискацију целокупне имовине и на губитак држављанства. Казна лишења слободе с принудним радом почиње му тећи од дана кад слободе буде лишен;

17/ ЈОВАНОВИЋА ДРАГОМИРА-ДРАГОГ на казну смрти стрељањем, трајан губитак политичких и појединих грађанских права и конфискацију целокупне имовине;

18/ ДИМКА ТАНАСИЈА на казну смрти стрељањем, трајан губитак политичких и појединих грађанских права и конфискацију целокупне имовине;

19/ ЈОСИПА ВЕЛИКОРА на казну смрти стрељањем, трајан губитак политичких и појединих грађанских права и на конфискацију целокупне имовине;

20/ ДОКЦА ЂУРУ на казну смрти стрељањем, трајан губитак политичких и појединих грађанских права и на конфискацију целокупне имовине;

21/ КУЛИЊКОГ КОСТУ на казну смрти стрељањем, трајан губитак политичких и појединих грађанских права и на конфискацију целокупне имовине;

22/ ПАВЛОВИЋА БОЖА на казну смрти стрељањем, трајан губитак политичких и појединих грађанских права и на конфискацију целокупне имовине;

23/ МАРКОВИЋА ЛАЗАРА-ЛАЗУ на казну лишења слободе с принудним радом у трајању од шест година, губитак политичких и појединих грађанских права сем родитељских у трајању од три године и на конфискацију целокупне имовине. Казна лишења слободе с принудним радом има му се рачунати од 2 септембра 1945 године као дана када је слобода лишен;

24/ КОМАНУДИ КОСТУ на казну лишења слободе с принудним радом у трајању од осамнаест месеци, губитак политичких и појединих грађанских права сем родитељских у трајању од две године и на конфискацију целокупне имовине. Казна лишења слободе с принудним радом има му се рачунати од 3 марта 1946 године, као дана када је слобода лишен.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Шестог априла 1941 године, мучки и изненада, напали су Југославију немачки и италијански освајачи и њихови сателити Бугарска и Мађарска. Због издајства и кукавичлука ондашњих војних и цивилних власти, фашистички освајачи успели су да за непуних десет дана, скоро без икаквог отпора, окупирају Југославију. Голоруки народи Југославије нашли су се пред алтернативом: или се помирити са ропством и постепеним уништењем, или у оружаног борби тражити спас и слободу.

Поведени од својих најбољих синова, народи Југославије су се одлучили и пошли у оружану борбу за свој спас и ослобођење испод јарма фашистичких окупатора. На позив Комунистичке партије Југославије, која је у оружану борбу против окупатора позвала све родољубе без обзира на политичке, националне и верске разлике, дагао се народ у свима крајевима

у борбу за слободу, најпре у Србији и Црној Гори, затим у Босни и Херцеговини, па онда у Далмацији и осталим крајевима Хрватске, у Словенији и Македонији. У непрекидним борбама против несравњено надмоћнијег непријатеља стварала се, расла и јачала Народноослободилачка војска и Партизански одреди Југославије и они су задавали све теже и теже ударце окупатору. Уместо послушног робља, које су мислили да употребе за радове по фабрикама и рудницама својих и окупираних земаља и као топовску храну на фронтима, окупатори су у народима Југославије нашли љуте непријатеље против којих су били принуђени да баце десетине својих и сателитских дивизија које би иначе употребили на фронтима против Совјетског Савеза, Бугарске и Сједињених Америчких Држава. Ослободилачка борба народа Југославије служила је за пример свима народима који су били поробљени од фашистичких освајача и пренела је славу наших народа широм целог света.

У борби против ослободилачког устанка народа Југославије руководећи се својим уским, сабичним интересима, окупаторима се придружила и ставила у службу шака домаћих реакционара и непријатеља народа свих боја и свих националности, како би помоћу окупатора угушили општенародни устанак и успоставили режим отворене диктатуре и националног угњетавања и у појединим крајевима вршили чак и истребљење појединих националности.

Док је главни и најпречи задатак општенародног ослободилачког покрета био борба против окупатора, борба за национално ослобођење, за домаће слуге и помагаче окупатора најпречи је задатак био борба за угушење и уништење народноослободилачког устанка помоћу окупатора и уништење сваког онога ко је устао против окупатора. Њихов је најпречи задатак био борба за одржање окупације.

Таква је била општа линија рада у време окупације свих издајника и свих слугу и помагача окупатора. Таква је била општа линија рада и свих осуђених слугу и помагача окупатора.

Уколико се све више ширила и јачала ослободилачка борба против окупатора, уколико су народноослободилачком покрету приступали све нови и нови родозуби, који су долазили до сазнања да је једино испреван и једино могућан онај пут којим иде ослободилачки покрет народа Југославије, уколико је све отворенија постајала сарадња са окупатором свих домаћих издајника и стварала се најтења међусобна сарадња и јединство свих домаћих слугу и помагача окупатора. У јединственом фронту на страни окупатора у борби против ослободилачког устанка народа Југославије нашли су се заједно недићевци, Љотићевци, Павелићеве усташе, словеначка "бела гарда", Михаиловићевци четници, и највећи део југословенске емиграције са емигрантском владом и краљем на челу, велика већина реакционарних политичара из вођства бивших политичких странава, као из демократске радикалне, земљорадничке, социјалистичке, ЈНУ, Мачекове странке и бивших

словеначких странака удруženih у "Словенску звезду", и друге слуге и помагачи окупатора. Сви они, сваки на свој начин, водили су борбу против свих оних који су ustali у ослободилачку борбу против окупатора, распирujući на тај начин братоубилачки рат за рачун Немаца, Италијана, Бугара и Мађара. Тако су домаћи издајници својим радом у великој мери отежавали ослободилачку борбу народа Југославије против окупатора, јер су народи Југославије, борећи се против окупатора, морали у исто време да се боре и против свих домаћих окупаторских слугу и помагача.

У борби против ослободилачког покрета, издајници су занемаривали знатне окупаторске снаге, које би окупатори били принуђени да доведу са савезничких фронтана и баца у борбу против ослободилачког устанка, поред оних снага које су већ држали у Југославији. Тако су слуге и помагачи окупатора, борећи се против народноослободилачког покрета, слабили ратне напоре Југославије наносећи огромну штету и општесавезничкој борби против фашистичких завојевача. Да није било домаћих издајника, још већи би био допринос Југославије у општесавезничкој победи над фашистичким завојевачима.

Такав је био издајнички рад свих слугу и помагача окупатора. Такав је био рад и свих осуђених.

Да би прикрили и оправдали своју сарадњу са окупатором и да би завели један део народа на пут братоубилачке борбе, сви оптужени су у току борбе народа Југославије против окупатора своје издајство оправдавали лажним изговорима да они воде борбу против комуниста и да борбом против ослободилачког покрета спасавају српске главе, спасавају српски народ од истребљења. Лажне пароле о борби против комуниста и о спасавању српских глава најбоље су разгледити ратни злочини које су извршили слуге и помагачи окупатора заједно са окупатором и издајницима. Ратни злочини показују да издајници нису уништавали само комунисте него сваког онога који је устao у борбу против окупатора или је на чиме помагао ослободилачку борбу народа Југославије, па су у појединим крајевима Југославије истребљивали и читаво становништво.

Чак и пред судом, сви осуђени су истицали у својој одбрани да су се у свом издајничком раду руководили патриотским побудама, да су тобоже желели да спасу Србе од окупаторских репресалија и истребљења.

Међутим, како се српски народ први дигао у борбу против окупатора, то су се окупаторске слуге и помагачи били највише економили баш против српског народа. Од самог почетка општенародног ослободилачког устанка у Србији против устанка су се дигли и ставили на страну окупатора, иако Недич и Ђотић, тако и Михаиловић са својим четницима, југословенска емигрантска влада и сви други реакционари и непријатељи српског народа, иако су сви знали да у устанку не учествују само комунисти, него широкe масе српског народа, који се истом био дигао у борби за слободу.

И даље за све време окупације сви су ти издајници, сваки на свој начин, помагали окупатора у гусењу ослободилачке борбе српског народа. И док су једни уништавали не само комунисте него десетине хиљада српских родољуба, који су се борили против окупатора или из чиме помагали ослободилачку борбу, други су им давали моралну и политичку подршку, охрабривање и потстрек за такав издајнички и злочиначки ред.

Тако су тобожњи спасиоци српског народа наносили највеће жртве и патње баш српском народу у најтежим данима његове историје, када је лие крв у тешкој борби за свој опстанак и слободу, наносећи истовремено изоцењиву штету ослободилачкој борби свих народа Југославије, а неки од њих, као Михаиловић и његови четници уништавали су, пред Срба и Хрвата и муслимане, распирујући шовинистичку мржњу и братоубилачку борбу између српског и осталих народа Југославије у циљу да за вечита времена заваде и разједине братске народе Југославије.

Између свих окривљених нарочито се истичу осуђени Михаиловић, чланови емигрантске владе, чланови такозваног централног националног комитета и четнички команданти, тиме што су свој издајнички ред прикривали истицањем у својој пропаганди да су они за савезнике и да хоће да се боре против окупатора, само да чекају повољан момент. Тиме су они хтели да пред савезничким јавним мњењем прикрију сарадњу са окупатором, да у земљи преваре један део део становништва, да сачувају легалност и континуитет избегличке владе пред званичним савезничким факторима, и најзад да би изговарајући се да тобож воде борбу против комуниста, створили у иностранству лажан утисак да се у Југославији не ради о ослободилачкој борби народа против окупатора, него о грађанском рату, и на тој основи добили оправдање за своју сарадњу са непријатељем.

Михаиловић је при своме штабу имао од октобра 1941 године па све до јануара 1945 године енглеске и америчке војне претставнике. Преко тих војних претставника и преко југословенске емигрантске владе он је дуго добијао поред моралне- политичке и материјалну помоћ, упркос, тога што је истовремено ^{добијао} од немачких и италијанских окупатора помоћ у оружју и другој ратној опреми.

Енглески и амерички официри при штабу оптуженог Михаиловића, гуркајући га у борбу против комуниста, у ствари су га поткривали на сарадњу с окупатором у борби против ослободилачког устанка народа Југославије. Поступање тих официра било је израз политике извесних реакционарних кругова у иностранству, који су хтели дати политичком развоју у Југославији и на Балкану правац, који би одговарао њиховим интересима, а не интересима народа Југославије и осталих балканских народа.

Помоћ коју је оптужени Михаиловић добијао из иностранства олакшавала му је прикривање сарадње са окупатором пред народним масама и омогућавала му да се тако дуго одржи. Да није било те помоћи

иностраништва Михаиловића и читаву његову организацију народи Југославије би са много мање жртава и много раније уништили као обичне сараднике фашистичких окупатора.

Михаиловић се такође истиче и својом сарадњом са квислиншким војним и политичким круговима и разним реакционарним групама суседних земаља, Грчке, Албаније, Бугарске, Румуније и Мађарске, на основи заједничке борбе против ослободилачког покрета народа Југославије и ослободилачких покрета суседних земаља. На тој основи Михаиловић је успоставио везе и сарађивао са Зервасом у Грчкој, Мухаремом Барјактаром и другим издајницима албанског народа, генералима бугарске окупационе војске Станчевим, Мариновим и другим вишим официрима и бугарским политичарима Геметом, Велчевом, Гиновским и другим, са мађарским генералом Ујсасијом и квислиншким министром Калајнем, као и са представницима Антонесковог генералштаба, Гвоздене гарде и Манкуом.

Упркос свих могућних настојања окупатора и њихових слугу и помагача да угуше ослободилачки устанак у Југославији, народи Југославије су на те велике и тешке борбе изашли као победници и створили своју нову заједничку државу, братску заједницу Федеративне Народне Републике Југославију.

У светлости свих историјских чињеница, које су се и на овом претресу потврдиле, Суд је ценио тежину кривичних дела и кривичну одговорност свих оптужених.

На основу свих доказа изведених на главном јавном претресу и то: многобројних писмених исправа, које су приложене уз записник о главном јавном претресу; саслушања сведока и прочитаних исказа сведока датих у истрази; и исказа окривљених са потпуним или делимичним признањима и другог доказног материјала - што је све изложено у записнику о главном претресу и стенографским белешкама - и узимајући у обзир опште познате - исторне чињенице, Суд се уверио да су сви оптужени заиста учинили сва кривична дела, описана у диспозитиву ове пресуде и да су кривично одговорни.

Суд је ценио и одбрану оптужених па је имао:

Оптужени МИХАИЛОВИЋ се брани да није сарађивао са окупатором у борби против ослободилачког устанка народа Југославије и да није подржавао окупацију, да није наређивао својим командантима и организацијама да врше ратне злочине, да није организовао терористичке bande и да није наређивао вршење терористичких дела и, најзад, да у својој организацији није имао утицаја на своје команданте, па су радили што су хтели.

Међутим, утврђено је да је оптужени Михаиловић сарађивао са окупатором и подржавао окупациони систем.

Још августа 1941 године оптужени Михаиловић склопио је споразум са квислингом Неђићем, отвореним слугом немачког окупатора у гушењу народноослободилачког устанка у Србији и завођењу реда и мира који је био тако потребан окупатору. Ово је делимично признао оптужени Михаиловић. Ово се утврђује и из исказа Милана Неђића, датог на записнику код истражних власти, а који је на претресу прочитан, у коме је потврдио ову чињеницу.

1 новембра 1941 године оптужени Михаиловић је наредио својим четницима да нападну партизанае у Ужицу, а одмах затим и општи напад свих четничких снага на партизанае, у намери да уништи главнину партизанских снага које су се бориле против окупатора, да би на тај начин угушио устанак српског народа и те у време кад су окупатори изводили своју II рву офанзиву против устанка у Србији. О овоме се Суд уверио и из исказа сведока Радослава Ђурића а такође и из исказа оптуж. Глишића.

За време општег напада на партизанае, 13 новембра 1941 године у ноћ, утврђено је да се оптужени Михаиловић у селу Диваци недалеко од Ваљева, састао са претставницима немачког војног заповедника за Србију, а те исте ноћи његови четници предали су Немцима у селу Слозцу, близу села Диваца, 360 партизана, које су четници оптуженог Михаиловића заробили и са Равне Горе спровели у Слозац. О овоме се Суд уверио из делимичног признања самог оптуженог Михаиловића и из исказа сведока Царинке Марић-Поповић, а у погледу предаје партизана Немцима и из исказа Јаловића Ђивка и Павловића Бранислава, који су били у групи спроведених партизана, а такође и из исказа на Суду испитаног сведока Јована Шкаве.

Децембра 1941 оптужени Михаиловић наредио је својим командантима да се легализују, то јест да ступе јавно и отворено у службу Немца под командом издајника Неђића. О овоме се Суд уверио из писма капетана Раковића, које је на претресу прочитано, а у коме Раковић обавештава Михаиловића да је наређење извршио и да се легализовао, поступајући по инструкцијама добијеним на састанку од 30 новембра 1941 године. Суд се такође о овоме уверио и из исказа оптуженог Глишића који је дао на суочену са оптуженим Михаиловићем, а који је потврдио да је добио наређење да се легализује лично од Михаиловића првих дана децембра 1941 године на састанку у једном селу Среза таковског.

Утврђено је да је Михаиловић руководио лично, и преко Остојића и других команданата, а преко Остојића нарочито, операцијама четничких снага у којима су од јануара до половине априла 1943 заједно са Немцима, Италијанима и усташама учествовали у Четвртој непријатељској офанзиви против јединица Народнослободилачке војске и помагале окупатору да поново окупира од Народнослободилачке војске ослобођену територију. Ово је делимично признао и оптужени Михаиловић, а ово се потврђује и многобројним оригиналним депешама и писмима које су Михаиловићеви команданти Дукачевић, Ђуришић и остали упућивали оптуженом Михаиловићу и он њима

Утврђено је да се оптужени Михаиловић у 1944 години састао једанпут са немачким опуномоћеником за југоисток Нојбахером и два пута са Нојбахеровим изаслаником Штеркером. Овом састанку присуствовао је и амерички пуковник Мак Даул, а поред тога састао се у два мена са Штеркером и немачким агентом Аћимовићем у Босни 1945 године.

Све ово признао је оптужени Михаиловић а за састанак са Нојбахером Суд се уверио на претресу из исказа испитаног сведока Владе Јовановића, коме је суд поклатио пуну веру.

1944 године Михаиловић лично или његови команданти састају се са Недићем, Љотићем и усташама, а ове по директивама оптуженог Михаиловића. Сам Михаиловић 1944 године, и то је признао, састао се са Недићем и у неколико тачака уговорено је да се Михаиловићу пружи помоћ. И ради тога је и био његов командант Раковић упућен за Београд ради примања те помоћи по уговору са Недићем када је требало обезбедити Михаиловићу 30.000 пушака, спрему, одело и тако даље, па је преко Бошка Павловића то и изафировано. Суд се уверио из свих тих чињеница и директива, писама и депеша и писма упућеног преко адвоката Брашића Павелићу, а поред тога ово су друго посведочили и Драги Јовановић и Бошко Павловић.

Утврђено је да су сви команданти оптуженог Михаиловића и све његове четничке формације сарађивале са Немцима, Италијанима и бугарским окупационим трупама за све време окупације у оружаним борбама против Народноослободилачке војске и Партизанских одреда Југославије, примајући кроз читаво то време од окупатора оружје, муницију, храну и друго у намери уништења ослободилачког устанка и пружају помоћи окупатору у одржавању система окупације. Све је ово признао окривљени Михаиловић а поред тога утврђено је све ово многобројним депешама, писмима, наређењима, и извештајима Михаиловићевих команданата који су на претресу прочитани. Утврђено је да су Михаиловићеви команданти сарађивали са окупаторима по наређењу оптуженог Михаиловића. У ово се Суд уверио из оригиналних депеша прочитаних на претресу, у којима Михаиловић наређује својим командантима да тактизирају са окупатором, да користе окупатора, да ступе у везу са окупатором у циљу добијања оружја и муниције и координација операција. Да је оптужени Михаиловић, супротно његовој одбрани, наређивао својим командантима да врше ратне злочине: убијање заробљених партизана, паљење, пљачку, уништавање цивилног становништва и тако даље. Суд се уверио из многобројних оригиналних депеша оптуженог Михаиловића у којима наређује својим командантима да не поодају, уништавају и истребљују сваког оног ко ма чиме помаже партизана, а посебно да истребљује муслимане и Хрвате. Из многобројних писмених докумената и депеша види се да су команданти оптуженог Михаиловића извршавали

vegova naređenja. Tako, na primer, Sud se уверио да су злочини извршени од Михаиловићевих четника у селима Вранићу, Друговцу и Болечу, затим у срезовима Бијелопољском, Чајничком, Фочанском и пљеваљским, који су на претресу потпуно расветљени писменим документима и исказима преживелих сведока, извршени по непосредним Михаиловићевим наређењима. Да су команданти оптуженог Михаиловића и четничке формације извршавале његова наређења, а не да су радили на своју руку и мимо воље оптуженог Михаиловића, утврђено је из многобројних већ поменутих оригиналних депеша, писмених извештаја Михаиловићевих команданата у којима су га извештавали о извршењу од њега добијених наређења. Да је оптужени Михаиловић организовао банде за терористична диверзантска дела и да им је давао наређења пред крај рата да пређу на вршење терористичких дела, па су се те банде претвориле у обичне банде, друмске разбојнике који су вршили нападе на возове, вршили убиства, плачку приватне имовине, убиства одборника народних одбора, утврђено је признањем окривљеног Михаиловића да је створио школу такозваних командоса, то јест да је створио школу за терористичке банде, да је те банде са задатком упућивао на терен, да је прихватио и упутио за Србију шпajунско-терористичку групу Гавпаревића послату из Гестапоа из Беча, и да је тој групи доделио једну своју групу под командом свога команданта Гопаловића. Ово се потврђује и исказом оптуженог Враџешевевића који је на суочењу са оптуженим Михаиловићем потврдио да му је оптужени Михаиловић прво писмено а затим усмено, издао наређење у пролеће 1945 године да ствара мање терористичке групе и да врши нападе на возове, да убија народне одборнике и да врши друга терористична дела.

И ова друга дела описана у диспозитиву оптужнице, за која је кривично одговоран и осуђен Михаиловић, доказују да је одбрана Михаиловићева неистинита па је Суд као такву и одбацује.

Браниоци оптуженога Михаиловића истакли су на претресу да окривљени Михаиловић није лично сарађивао са окупатором, а да за сарадњу његових команданата са окупатором он не може бити одговоран. Међутим, утврђено је из оригиналних депеша и писама оптуженог Михаиловића и признањем оптуженог Михаиловића о састанцима са Немцима и Недићем, да је ^{он} лично сарађивао са окупатором, а такође да је преко својих команданата стварао споразум о сарадњи са окупатором, па је овај навод одбране као неоснован одбачен.

Бранилац окривљеног Михаиловића адвокат господин Драгић Јоксимовић истакао је да окривљени Михаиловић није извршио интеграшну издају народа сарађујући са окупатором у борби против ослободилачког устанка народа Југославије, него да може бити речи само о томе да је он, то јест оптужени Михаиловић, извршио издају у односу према партизанима. Да је суд усвојио ове наводе браниоца Јоксимовића уствари би оправдао сарадњу окривљеног Михаиловића са окупатором и издајством народа, јер

бранилац Јоксимовић, браниоци Михаиловића да није извршио интегрално издајство, већ издајство само једног дела народа, и то оног дела који се бори искључиво против окупатора, стао је тиме у одбрану оних који се против окупатора не само да нису борили, него су окупатора и окупацију подржавали, а то значи у одбрану оног малог броја који су се налазили у надајничкој организацији окривљеног Михаиловића и организацијама других слугу и помагача окупатора. Суд није могао стати на становиште браниоца Јоксимовића и оправдати подржавање окупатора и сарадњу са окупатором против народа Југославије, па је стога овај навод браниоца Јоксимовића и одбацио.

Бранилац Јоксимовић је истакао у одбрану окривљеног Михаиловића, да се он, оптужени Михаиловић из идеолошких разлога борио против ослободилачког устанка, то јест да је Михаиловић био носилац једне идеологије, а народноослободилачки покрет друге, па се борба окривљеног Михаиловића против ослободилачког покрета оснивала на супротности идеологија. Уз то он је истицао да је окривљени Михаиловић био једини легални претставник кога је признавала легална влада, а да је народноослободилачки покрет био илегалан. Због тога свега он је истакао да се оптужени Михаиловић не може сматрати кривим за издају народа и државе.

Суд није усвојио наводе браниоца Јоксимовића зато што је утврђена сарадња осуђеног Михаиловића са окупаторима у подржавању окупације и гушењу ослободилачког устанка народа Југославије, па је свака одбрана Михаиловићевог издајничког рада заснована на идеолошким разлозима уствари одбрана идеологије подржавања окупације, подржавања система поробљивања народа Југославије, одбрана идеологије издаје отаџбине каква је у ствари по својој суштини била Михаиловићева идеологија.

Чињеница коју је бранилац оптуженог Михаиловића истакао да је окривљени Михаиловић био члан легалне емигрантске владе и да је та влада прогласила за јединог легалног претставника осуђеног Михаиловића одобравајући потпуно његов рад и помажући да свим оним чим је могла, не показује ништа друго него то да је и емигрантска влада такође подржавала систем окупације и помагала окупаторе у гушењу ослободилачког устанка народа Југославије, па ни у ком случају не може искључити јивичну одговорност осуђеног Михаиловића.

Окривљени МОЉЕВИЋ се брани да се он није интересовало за практичан рад четничке организације у чијем је врховном вођству био као активан руководилац, а бранилац окривљеног Мољевића истиче у његову одбрану да Мољевића ~~није знао ништа о раду четничких команди~~ није знао шта све раде четнички команданти и четничке организације, па стога не може бити одговоран за рад других.

Суд је овакву одбрану окривљеног Мољевића одбацио, јер је утврђено да је Мољевић почев од почетка 1942 био активан члан врховног

политичког руководства четничке организације т. зв. централног националног комитета, да је радећи у тој функцији најтеже сарађивао са окривљеним Михаиловићем у политичком руковођењу издајничком четничком организацијом, да је са Михаиловићем и другим члановима војног и политичког руководства четничке организације утврђивао линију рада четничке организације, одређивао линију четничке пропаганде, организовао конгрес у селу Ба, писао одлуке и прогласе вођства четничке организације политичког карактера управљене на јачање четничке организације која је сарађивала са окупатором у подржавању окупације и гушењу ослободилачког устанка народа Југославије. Све ово утврђено је делимичним признањем окривљеног Мољевића, писменим документима, а такође и исказима осуђених Михаиловића, Виловића и прочитаним исказима Мустаје Кудалића.

Бранилац окривљеног ВУЈОВИЋА у његову одбрану наводи да је Вујовић кратко време био у т. зв. Централном националном комитету и да је по свом одласку у Далмацију у својству делегата врховне команде и Михаиловићевог централног комитета на место Михаиловићевог команданта Бирчанина у Далмацији затекао потпуно издајство читаве четничке организације и отворену сарадњу са Италијанима, да је покушао да организацију извуче из блата издаје, али да је убрзо дошао капитулација Италије после чега је отишао у иностранство.

Међутим утврђено је да је окривљени Вујовић био један од тројице чланова извршног одбора т. зв. централног националног комитета и у тој функцији најтеже сарађивао са осуђеним Михаиловићем у руковођењу четничком организацијом, а да је по одласку у Далмацију потпуно наставио рад Михаиловићевог команданта Бирчанина и отворену сарадњу са Италијанима у подржавању окупације и у гушењу ослободилачког покрета, па је чак лично водио преговоре са италијанским генералом Спигом и склапао споразуме о сарадњи између четника и Италијана. Све ово је утврђено писаним исказима окривљеног Вујовића прочитаним на претресу и исказом осуђеног Михаиловића.

Бранилац окривљеног ТОПАЛОВИЋА истиче је у његову одбрану да је био само кратко време у вођству четничке организације и да је њој приступио касно рачунајући да Михаиловић ужива подршку Савезника, и да зато не може бити кривично одговоран за издајнички рад четничке организације.

Суд није усвојио овакву одбрану окривљеног Топаловића стога што је утврђено да је окривљени Топаловић ступио у вођство четничке организације онда када је та организација отворено сарађивала са окупатором и да је за време док је био у вођству четничке организације показвао велику иницијативу и активност у реду на јачању те организације, да је био организатор четничког конгреса у селу Ба на коме је држао и главни политички реферат, да је написао револуцију коју је тај конгрес примио, да је изабран са Васићем и Мољевићем у одбор тројице као

врховне политичко тело четничке организације и са њима заједно и са осуђеним Михаиловићем формирао т.зв. Централни национални комитет, а поред тога и лично са састао заједно са Михаиловићем генералом Трифунчићем у селу Трбушанима са Штеркером и Миланом Аћимовићем са којима је водио преговоре о сарадњи Немца и четника у борби против ослободилачког покрета, а средином 1944. отишао у иностранство где је наставио најактивнији рад против ослободилачког покрета. Све је ово утврђено писменим документима, а такође и исказима осуђених Михаиловића, Мољевића и Виловића.

Окривљени ВИЛОВИЋ је признао сва своја дела изузев састанка са Михаиловићем, Мољевићем и Ливком Топаловићем у селу Оровици на коме је донета одлука о свазу конгреса у селу Ба. Суд је поверовао исказу окривљеног Виловића да није био на састанку у селу Оровици тим пре што су то потврдили и осуђени Мољевић и Михаиловић, па га за то дело није ни огласио кривим. Истицање браниоца окривљеног Виловића да Виловићева улога у вођству четничке организације није имала никаквог значаја суд није усвојио зато што је утврђено да је Виловић писао чланке у четничким листовима у којима је позивао на братоубилачку борбу против ослободилачког покрета и трудио се да оправда издајнички рад четничке организације пружајући тиме пуну подршку тој организацији у саној сарадњи са окупаторима и у вршењу ратних злочина.

Одбрану окривљеног РАДИЋА да је споразуме са Немцима и усташама закључивао под пресијом и да ти споразуми нису извршавани суд је одбацио, зато што је многобројним документима а такође и признањем окривљеног Радића и исказом осуђеног Врањешевевића утврђено да је Радић без икакве пресије ишао на састанак са Немцима и усташама, да је са њима закључивао споразуме, да су ти споразуми извршавани, да су четници заједно са Немцима и усташама водили борбу за уништење ослободилачког устанка у Босни и успостављање пуне власти окупатору на тој територији, а поред тога да је Радић наређивао и организовао вршење ратних злочина о чијем се извршењу суд уверио из писмених докумената и исказа више сведока прочитаних на претресу.

Окривљени ПРАВИЋЕВИЋ је признао сва своја дела и изјавио је да се осећа кривим, али поред тога истицао је у своју одбрану да се лично никад није састао са Немцима и усташама и да је само по наређењима окривљеног Радића своје јединице заједно са усташама и Немцима шлео у борбу против НОВ и ПОЈ. Међутим када не може правдати позивање на наређења Радића и Михаиловићеве врховне команде и Михаиловића лично јер је он био свестан да је сарадња са окупатором и издавање наређења за вршење ратних злочина да су кажљива дела.

Одбрана окривљеног ГИЊИЋА своди се на то да је он био дисциплинован војник који је извршавао наређења својих претпостављених. Међутим суд је одбацио такву његову одбрану зато што је он био потпуно

свестан да је извршава таквих наређења издаја отаџбине у данима рата и окупације.

Бранкоци окривљених СЛОВОЦАНА ЈОВАНОВИЋА, ПУРИЋА, НИЧИЋА, ЖИЖКОВИЋА, ИКЕЛЕВИЋА РАДОЈА, ГАВРИЉОВИЋА, ИКЕЛЕВИЋА ИЛИЈАНА и БОТИЋА углавном су истицали у одбрани окривљених да они нису знали за сарадњу Михаиловићеве организације са окупатором и за многобројне ратне злочине које је та организација извршила, зато што су били исувише удаљени од земље а Михаиловић их је лично извештавао о стању у земљи.

Оваква њихова одбрана је неумесна зато што је утврђено да су они од самог почетка ослободилачке борбе у Југославији давали Михаиловићу директиве да не води борбу против окупатора, да угуши ослободилачки покрет и тиме помогне окупатору у одржању система окупације желећи да на тај начин помоћу окупатора успоставе режим отворене противнародне диктатуре и националног угњетавања и наставе предпратне противнародне политике. Поред тога својим радом они су пружили пуну моралну, политичку и материјалну помоћ осуђеном Михаиловићу и помагали му да прикрива сарадњу са окупаторима и на тај начин слабили су ратне напоре Југославије у опште савезничкој борби против фашистичких освајача. До оваквог уверења суд је дошао: на основу исказа окривљеног Михаиловића да су сви отсутни окривљеници били његов ослонац у иностранству, да је за свој рад од њих добијао директиве по којима је поступао и да су његов рад у потпуности одобравали; затим, на основу многобројних докумената који су на претресу прочитани; и најзад на основу исказа сведока Душана Симовића, Милана Грола и Мише Трифуновића.

Окривљени ЈОВАНОВИЋ ДРАГОМИР, ДИНИЋ ТАНАСИЈЕ, ЈОНИЋ БЕЛИКОР, ДОБИЋ КУРА, МУШЕВИЋИ КОСТА и ПАВЛОВИЋ БОШКО истицали су у своју одбрану, да су они ступили у службу окупатора против ослободилачког устанка да би тобож спасили српски народ од окупаторских репресалија и од истребљења.

Суд је одбацио овакву одбрану окривљених, зато што је несумњиво утврђено да су сви они за све време окупације служећи окупатору радили на одржању система окупације, на гушењу ослободилачког устанка и да су радећи тако извршили многобројне ратне злочине као организатори и наредбодавци. Ово је утврђено на основу њиховог признања, многобројних писмених докумената, исказа сведока, а такође и на основу нотерних чињеница.

Окривљени Павловић бранио се да није учествовао у организовању масовног стрељања у Крагујевцу које су Немци и домаћи издајнички организовали и извршили октобра 1941 године. Суд није поверовао оваквој одбрани окривљеног Павловића зато што је исказом сведока Мате Караџића утврђено да је Павловић предред стрељање дошао у Крагујевац, да је оштро критиковао органе квислиншке полиције што не воде борбу против устанка, да је посеђивао немачког крајског команданта и јотићевски центар у

Крагујевцу и да је на дан масовног хапшења у Крагујевцу налазио се у граду и састајао се у више махова са љотићевим командантом Марисавом Петровићем који је заједно са Немцима вршио масовно хапшење.

Окривљени МАРКОВИЋ и КУМАНУДИЈА бране се за потписивање "апла српском народу" и то Куманудија да се тим "аплом" није ишло на позивање у борбу против устанка у Србији и на подстреквање на грешење ратних злочина, него да се ишло на спречавање немачких репресалија, а окривљени Марковић да је тај "апл" потписао из страха од окупатора. Суд овакву изјелу одбрану није уважио. Прво зато што је утврђено да су обојица присуствовали конференцији на којој је претресан текст "апла" и после дискусије извршена коначна редакција текста, па су тек онда тај "апл" потписали, зато што се на садржини "апла" јасно види да су они позивали на послушност окупатору, на помагање квислиншкиј власти у борби против ослободилачког устанка и на уништење устаника под тобожњим лажним изговором да ће то спречити окупаторске репресалије, да су слободно и добровољно без икакве пресије "апла" потписали. Овакво уверење суд је стекао из делимичних признања окривљених Марковића и Куманудија, и из исказа окривљеног Јежића и из објављеног текста "апла" који је прочитан на претресу.

Окривљени не признају да су учествовали на конференцији која је изабрала Милана Недића за председника владе после чега је Недић отишао код "амаца који су наменовали његову владу. На исказа Милана Недића датог пред истражним властима и прочитаног на претресу суд је стекао уверење да су обојица окривљеника на тој конференцији учествовали. Суд није имао разлога да не поверује исказу Недића, с обзиром на то што су и друге околности, које су на претресу утврђиване, установљене не само на основу Недићевог записника него су потврђене и другим доказним средствима па је суд нашао да се може поверовати да је Недић дао истинит исказ пред истражним властима и о учешћу окривљених Марковића и Куманудија на конференцији која га је изабрала као мандатора за председника владе.

Суд није огласио кривим окривљеног Куманудија за стварање т. зв. претставничког одбора, за успостављање сарадње тога одбора са надајничком организацијом осуђеног Михаиловића у Београду и за састављање "меморандума" савезничким владама, зато што се оптужба за ова дела против окривљеног Куманудија заснивала на исказу окривљеног Марковића пред истражним властима, који је окривљени Марковић на претресу порекао, па је суд нашао да је окривљени Марковић у истрази обмануо истражне власти и неистинитим приказивањем чињеница неопрадано терети окривљеног Куманудија.

Одбрана окривљеног Марковића да претставнички одбор није имао задатке које оптужница наводи него да је то био "претставнички" одбор грађана који је имао за задатак да организује дочек Црвене Армије и Народноослободилачке војске и да није успоставио никакву везу са

Михаиловићевом издајничком организацијом, наумесна је. Утврђено је да је тај одбор одржао у току септембра и октобра 1944 већи број састанака а да је само на последњем састанку у октобру месецу било говора о дочеку Црвене армије и Народноослободилачке војске, да је на једном од ранијих састанака биле решено да се успостави веза са четничком организацијом у Београду, да је ту везу успоставио окривљени Марковић саставши се са чланом Михаиловићевог т.зв. националног комитета Ацом Павловићем и другима па су после тога састанка у раду т.зв. претставничког одбора узели учешћа и преставници четничке организације Александар-Аца Павловић, Бојидар Попадић и четнички командант Београда Ива Павловић звани Ђоки. Ово је све утврђено признањем окривљеног Марковића и исказима ^{свед. из} прочитаних на суду, па због тога суд није ухватио овакву одбрану окривљеног Марковића.

За остала кривична дела окривљеног Марковића описана у диспозитиву он у своју одбрану истиче да су све то били списи које он није умножавао ни растурао. Овакву одбрану окривљеног Марковића суд није усвојио, прво зато што је установљено да ти његови списи нису "лежали у његовој фијоци" - како он то каже, него су читани и од других лица, а друго зато што су по својој садржини управљени на подржавање издајника Михаиловића и тиме подржавале окупатора и окупације, затим на расприжавање повинистичке мржње и братоубилачке борбе и на наносење штете одбрани земље, па према томе кад су у питању оваква кривична дела не може се радити о тобожњим неважњивим "припремним радњама", - како је то покушао да претстави окривљени Марковић.

При одмеравању висине казне суд је поред осталог узео у обзир као олакшавајуће околности оптуженом Врађешеву и Виловићу искрено признање, кајање и добро држање пред судом а опт. Слободану Јовановићу, Нинчићу и Куманудију високу старост, док је свима осталим присутним оптуженима узео у обзир као нарочито отежавајућу околност неискрено држање пред судом и отсуство кајања, па је сваком понаособ оптуженику, с обзиром на тежину, врсту, друштвену опасност, начин и време извршања његових дела и објективне последице, које су из ових наступиле или могле наступити, одмерио казну као у диспозитиву сматрајући да једина ова и оваква казна као примерна и заслужена одговара степену његове кривично-правне одговорности и друштвеној опасности.

Израчући оваку пресуду, Суд је сматрао да је био веран тумач народних осећања правде и правичности и да је кигосањем издаје отаџбине остао доследан вековним слободарским традицијама наших народа који су од памтивека слободу уздивали изнад свега, а издају отаџбине осуђивали као најтежи злочин.

Смрт ^{оптуженом} - Слобода народу.

Секретар-поштом
/Годер Попадић/

Претседавајући-поштом
/Михаило Ђорђевић/